

26
kreditov SACCME

PROGRAM

Slovenská hypertenziologická spoločnosť
Slovak Society of Hypertension

v spolupráci / *in cooperation*

s Európskou hypertenziologickou spoločnosťou
with European Society of Hypertension

organizuje / *organize*

6. stredoeurópske stretnutie o hypertenzii

& 6th Central European Meeting on Hypertension

XXVI. Kongres Slovenskej
hypertenziologickej spoločnosti

XXVIth Congress on Hypertension
of Slovak Society of Hypertension

Kontaktná webová adresa

Contact Website:

www.hypertenzia.org

Bratislava, 22. – 25. októbra 2011

Bratislava, October 22 – 25, 2011

ADRESA / VENUE:

Doubletree by Hilton Hotel Bratislava

Trnavská cesta 27/A, 831 04 Bratislava, Slovakia

Obsah/Content

Príhovor Address	2 - 3
Sponzori Sponsors	4 - 5
Organizačný a programový výbor Organizing and Program Committee	6 - 9
Všeobecné informácie General Information	10 - 19
Spoločenský program Social Program	14 - 15
Prehľad odborného programu Program outline	20 - 21
Odborný program kongresu Congress Program	23 - 45
Postery I Posters I	35 - 38
Postery II Posters II	42 - 43
Register autorov a spoluautorov Index of Authors and Co-Authors	46 - 47
Mapa Map	48

Príhovor

Vážené kolegyně a kolegovia, sme radi, že Vás môžeme privítať v Bratislave, kde v roku 2011 Slovenská hypertenziologická spoločnosť (SHS) okrem svojho výročného kongresu dostala príležitosť zorganizovať 6. stretnutie stredo európskych krajín o hypertenzii (6th CEMH), ktoré sa v spolupráci s Európskou hypertenziologickou spoločnosťou (ESH) každý druhý rok koná v inej krajine. Vďaka významnej odbornej podpore vedenia ESH sa nám podarilo zostaviť unikátny medzinárodný vedecko-klinický program. Ako prednášatelia prijali pozvanie významné osobnosti ESH, vrátane vedenia ESH (prof. K. Narkiewicz, past-prezident ESH, prof. P. Nilsson, vedecký sekretár ESH, prof. G. Mancia, predseda Edukačnej komisie ESH), viacerí prezidenti a vedeckí sekretári národných hypertenziologických spoločností (Rakúsko, Maďarsko, Chorvátsko, Slovinsko, Srbsko, Poľsko). Z Čiech zavíta prednášať o rôznych aspektoch hypertenzie skupina významných kardiológov a internistov.

Keď sa pozrieme do viac ako 50-ročných "dejín" odborných podujatí s hypertenziologickou problematikou poriadaných na Slovensku Slovenskou hypertenziologickou spoločnosťou alebo inými odbornými spoločnosťami, ešte nikdy v histórii sa nepodarilo sústrediť do jedného podujatia takýto kvalitný a mienkotvorný medzinárodný tím odborníkov v oblasti diagnostiky a liečby artériovej hypertenzie. Veríme, že úsilie programového a organizačného výboru 6th CEMH aj 26. Kongresu SHS vytvoriť ucelený a pritom pestrý program bolo zmysluplné a stretne sa s Vaším záujmom. Program sme koncipovali tak, aby jednotlivé bloky prinášali zásadné odborné informácie k vybratej téme a aby tiež boli podnetom k živej diskusii. Do tematických celkov sme skombinovali vyzvané prednášky spolu s originálnymi prihlásenými zdieľaniami. Tým chceme podnietiť prepojenie mienkotvorných prezentácií s najnovšími výsledkami experimentálneho a klinického výskumu. Mladší experimentálni aj klinickí autori originálnych prác zo Slovenska a zahraničia tým dostanú možnosť nielen prezentovať svoje výsledky na medzinárodnom fóre, ale vystúpiť spolu so špičkovými európskymi odborníkmi a viesť s nimi diskusiu. Diskusiu pokladáme za "korenie" každého podujatia kongresového typu. Prenehávame jej preto dostatočný priestor v jednotlivých sekciách. Pripravili sme aj panelovú diskusiu na aktuálnu tému. Veríme, že sa významne zapojíte do diskusii. Aby sme odbúrali určité zábrany voľne diskutovať, zabezpečili sme simultánny anglicko-slovenský preklad prednášok a diskusii.

Bratislava má na jeseň nezameniteľné čaro. Veríme, že ako účastníci zo zahraničia, tak aj členovia SHS využijú kultúrne a spoločenské možnosti hlavného mesta. Do programu sme zaradili návštevu Opery Slovenského národného divadla (predstavenie Carmen v Historickej budove SND).

V mene celého realizačného tímu podujatia Vás vítame a želáme kvalitný odborný pobyt, stretnutie so starými priateľmi a kolegami a získanie nových odborných kontaktov a priateľstiev.

Prof. MUDr. Renata Cífková, Ph.D. sekretárka Edukačnej komisie ESH
Doc. MUDr. Slavomíra Filipová, M.D., Ph.D. prezidentka SHS

MUDr. Dana Škultétyová, Ph.D.
vedecká sekretárka SHS

Address

Dear Colleagues, We are pleased to welcome you in Bratislava, where in 2011 the Slovak Society of Hypertension (SSH) in addition to its annual congress, was given the opportunity to organize a 6th Central European Meeting on Hypertension (6th CEMH), which in cooperation with European Society of Hypertension (ESH) is held every other year in another country. Thanks to significant support and advice from the management of ESH we managed to establish a unique international scientific and clinical program. Recognised personalities, including the management of ESH (Prof. K. Narkiewicz, past-president of ESH, Prof. P. Nilsson, scientific secretary of ESH, Prof. G. Mancia, chairman of the Educational Committee of ESH) as well as several presidents and scientific secretaries of National Societies of Hypertension (Austria, Hungary, Croatia, Slovenia, Serbia, Poland) have been invited and will attend the congress as speakers. An important group of cardiologists and internists from Czech Republic will also be present and will provide lectures on various aspects of hypertension.

Looking into more than 50 years of "history" of professional conferences on hypertension, which took place in Slovakia and were organized by the Slovak Society of Hypertension or other professional societies, none have managed to concentrate in such high quality and detail on the topic nor have assembled an international team of influential professionals working in the field of diagnosis and treatment of arterial hypertension as this one.

We believe that the efforts of the Program and Organizing Committee of the 6th CEMH and the 26th Congress SSH, will provide an integrated, dynamic and beneficial program designed to approach numerous aspects of hypertension to meet your interest. The objective is to present important information on the selected topic and to initiate a lively debate or dialogue. Topic units were created by combining abstracts of invited lecturers with abstracts of registered lecturers. We want to create a link between influential presentations with the latest original results of experimental and clinical research. This gives the opportunity for younger experimental and clinical authors, of original works from Slovakia and other countries not only to present their findings within the international base but also to be part of a discussion along with leading European experts and conduct the debate. We consider the discussions as the "spice" of the congress and in each section we selected enough time for it. We also organized a panel discussion on the current topic. We believe that you will get significantly engaged in the debates. To break certain barriers and encourage active dialogue we provide simultaneous translation of English-Slovak lectures and discussions.

Bratislava has a unique magical atmosphere in the autumn. We believe that as the participants from abroad, as well as members of the SSH, will take the opportunity to attend cultural and social events that our capital offers. The part of the program is attending opera in Slovak National Theatre (Carmen performance taking place in the historical building of SNT).

On behalf of the entire realization team, we welcome you and wish you to have a stay of professional quality, meeting with old friends and colleagues and to engage with new professionals, make contacts and friendships.

Prof. MUDr. Renata Cífková, M.D., Ph.D. Secretary, Educational Committee ESH
Doc. MUDr. Slavomíra Filipová, M.D., Ph.D. President SSH
MUDr. Dana Škultétyová, Ph.D. Scientific Secretary SSH

Podakovanie sponzorom

Slovenská hypertenziologická spoločnosť SLS ďakuje

HLAVNÝM SPONZOROM KONGRESU

(v abecednom poradí):

A SPONZOROM:

Berlin – Chemie AG
BTL Slovakia
Celimed
Compek Medical Services
Elsevier
Generica
Hospimed Slovakia
INTERPHARM Slovakia, a.s.
Medexpert
Merck Serono
MSD
Pfizer Luxembourg
Zentiva

Thanks to the Sponsors

Slovak Society of Hypertension SMA thanks to

THE MAIN SPONSORS OF THE CONGRESS

(in alphabetical order):

AND OTHER SPONSORS:

Berlin – Chemie AG
BTL Slovakia
Celimed
Compek Medical Services
Elsevier
Generica
Hospimed Slovakia
INTERPHARM Slovakia, a.s.
Medexpert
Merck Serono
MSD
Pfizer Luxembourg
Zentiva

Organizačný a programový výbor

VEDECKÁ A ORGANIZAČNÁ KOMISIA – NÁRODNÉ SPOLOČNOSTI A ESH

K. Narkiewicz (Poľsko), past-prezident, ESH	K. Kaweczka-Jaszcz (Poľsko)
P. Nilsson (Švédsko), sekretár, ESH	K. Widecka (Poľsko)
G. Mancina (Taliansko), ESH	C. Farsang (Maďarsko)
R. Cífková (Česká republika), ESH	B. Watschinger (Rakúsko)
S. Filipová (Slovensko)	B. Jelaković (Chorvátsko)
D. Škultétyová (Slovensko)	J. Brguljan (Slovinsko)
J. Filipovský (Česká republika)	D. Lović (Srbsko)

VÝBOR SLOVENSKEJ HYPERTENZIOLÓGICKEJ SPOLOČNOSTI

Predsedníctvo:

S. Filipová, prezidentka, SHS
D. Škultétyová, vedecká sekretárka, SHS
P. Jonáš, viceprezident, SHS

Členovia:

K. Beňová
A. Dukát
Š. Farský
P. Pontuch
I. Riečanský
J. Sirotiaková
M. Sninčák
V. Spišák

Organizing and Program Committee

SCIENTIFIC AND ORGANIZING COMMITTEE – NATIONAL SOCIETIES AND ESH

K. Narkiewicz (Poland), Past-President, ESH	K. Kaweczka-Jaszcz (Poland)
P. Nilsson (Sweden), Secretary, ESH	K. Widecka (Poland)
G. Mancina (Italy), ESH	C. Farsang (Hungary)
R. Cífková (Czech Republic), ESH	B. Watschinger (Austria)
S. Filipová (Slovakia)	B. Jelaković (Croatia)
D. Škultétyová (Slovakia)	J. Brguljan (Slovenia)
J. Filipovský (Czech Republic)	D. Lović (Serbia)

BOARD OF SLOVAK SOCIETY OF HYPERTENSION

Chairmen:

S. Filipová, President, SSH
D. Škultétyová, Scientific Secretary, SSH
P. Jonáš, Vice-President, SSH

Members:

K. Beňová
A. Dukát
Š. Farský
P. Pontuch
I. Riečanský
J. Sirotiaková
M. Sninčák
V. Spišák

Kontaktné adresy

PREZIDENTI STRETNUTIA & KONGRESU

Prof. Renata Cífková, M.D., Ph.D.
sekretárka Edukačnej komisie

Európskej hypertenziologickej spoločnosti
Klinika preventívnej kardiológie (G6 budova)
Thomayerova univerzitná nemocnica
Videňská 800
140 59 Praha 4
Česká republika
Tel.: +420 2 6108 3694
Fax: +420 2 6108 3821
e-mail: renata.cifkova@ftn.cz

Doc. Slavomíra Filipová, M.D., Ph.D.
prezidentka

Slovenskej hypertenziologickej spoločnosti
Klinika kardiológie, Slovenská zdravotnícka
univerzita, Národný ústav srdcových
a cievnych chorôb
Pod Krásnou hôrkou 1
833 48 Bratislava, Slovenská republika
Tel./Fax: +421 2 59320282
e-mail: filipova@nusch.sk,
slavomira.filipova@gmail.com

Dana Škultétyová, M.D., Ph.D.
vedecká sekretárka

Slovenskej hypertenziologickej spoločnosti
Klinika kardiológie
Národný ústav srdcových a cievnych chorôb
Pod Krásnou hôrkou 1
833 48 Bratislava, Slovenská republika
Tel.: +421 2 59320281
e-mail: skultety@nusch.sk

Webová adresa SHS: www.hypertenzia.org

ORGANIZAČNÝ SEKRETARIÁT

FARMI-PROFI, spol. s.r.o.
Mobil: +421 918 502 341
Tel.: +421 2 6446 1555
Fax: +421 2 6446 1487
e-mail: 6cemh@farmi-profi.sk
www.farmi-profi.sk

Contact Addresses

PRESIDENTS OF THE MEETING & CONGRESS

Prof. Renata Cífková, M.D., Ph.D.
Secretary Educational Committee

European Society of Hypertension
Center for Cardiovascular Prevention
Thomayer University
Hospital
Videňská 800
140 59 Prague 4
Czech Republic
Tel.: +420 2 6108 3694
Fax: +420 2 6108 3821
e-mail: renata.cifkova@ftn.cz

Assoc. Prof. Slavomíra Filipová, M.D., Ph.D.
President

Slovak Society of Hypertension
Department of Cardiology
Slovak Medicine University
National Institute of Cardiovascular Diseases
Pod Krásnou hôrkou 1
833 48 Bratislava, Slovakia
Tel./Fax: +421 2 59320282
e-mail: filipova@nusch.sk,
slavomira.filipova@gmail.com

Dana Škultétyová, M.D., Ph.D.
Scientific Secretary

Slovak Society of Hypertension
Department of Cardiology
National Institute of Cardiovascular Diseases
Pod Krásnou hôrkou 1
833 48 Bratislava, Slovakia
Tel.: +421 2 59320281
e-mail: skultety@nusch.sk

Web address SSH: www.hypertenzia.org

ORGANIZING SECRETARIAT

FARMI-PROFI, spol. s.r.o.
Mobil: +421 918 502 341
Tel.: +421 2 6446 1555
Fax: +421 2 6446 1487
e-mail: 6cemh@farmi-profi.sk
www.farmi-profi.sk

Všeobecné informácie

DÁTUM

Kongres sa začína v sobotu 22. októbra a končí v utorok 25. októbra 2011.

MIESTO KONANIA

Doubletree by Hilton Hotel Bratislava
Trnavská cesta 27/A
83104 Bratislava
Slovakia

Doubletree by Hilton Hotel sa nachádza v blízkosti Zimného štadióna Ondreja Nepelu (Orange Arena). Hotel je ľahko dostupný z diaľnice, letiska aj z centra mesta. Viac informácií o doprave nájdete v časti 'Ako cestovať po Bratislave' alebo na webovej stránke kongresu www.akcie.hypertenzia.org.

INTERNET

Wi-fi internetové pripojenie pokrýva všetky priestory hotela.

REGISTRÁCIA

Sobota 22. októbra 2011	9.00 – 19.00 hod.
Nedeľa 23. októbra 2011	7.30 – 19.00 hod.
Pondelok 24. októbra 2011	7.30 – 16.00 hod.
Utorok 25. októbra 2011	7.30 – 10.00 hod.

REGISTRAČNÉ POPLATKY

Členovia SHS	50 €
Jednodňová registrácia	50 €
Nečlenovia SHS	100 €

Zdravotné sestry, študenti medicíny a prví prednášajúci autori neplatia.

Registračný poplatok zahŕňa vstup na otvárací ceremoniál, vstup na odborné prednášky, vstup do exhibičných priestorov, kongresový materiál, tlačoviny a čiastočnú úhradu obeda.

SPÔSOB PLATBY

Slovenská lekárska spoločnosť, Cukrová 3, 813 22 Bratislava
VÚB Banka Bratislava
Číslo účtu: 4532012/0200
IBAN: SK36 0200 0000 0000 0453 2012
Swiftcode SUBASKBX
Variabilný symbol: 110701073

Dôležitá poznámka k platbe: Priezvisko a meno platiaceho účastníka

Transakciu je možné uskutočniť bankovým prevodom alebo priamo na mieste. Ak je platcom tretia strana, čiže spoločnosť, nemocnica alebo iná inštitúcia, je nevyhnutné uviesť meno a priezvisko účastníka, ku ktorému by mala byť platba pridelená.

General information

DATE

Congress will start on Saturday October 22nd and closes on Tuesday October 25th, 2011.

CONGRESS VENUE

Doubletree by Hilton Hotel Bratislava
Trnavská cesta 27/A
83104 Bratislava
Slovakia

Doubletree by Hilton Hotel is located near Ondrej Nepela Ice Hockey Stadium (Orange Arena). The hotel is easy accessible from the highway, airport and city centre. For more information about transport, please see the section 'Travelling in Bratislava' or visit the Congress website www.akcie.hypertenzia.org.

INTERNET

Wi-fi internet connection is available throughout the hotel.

REGISTRATION

Saturday October 22 nd , 2011	9.00 – 19.00 hrs.
Sunday October 23 rd , 2011	7.30 – 19.00 hrs.
Monday October 24 th , 2011	7.30 – 16.00 hrs.
Tuesday October 25 th , 2011	7.30 – 10.00 hrs.

REGISTRATION FEES

Members SSH	50 €
One day registration	50 €
Non-members SSH	100 €

Nurses, students of medicine and the first speakers (authors) do not pay.

The registration fee includes entry to opening ceremony, admission to lectures, entrance to the exhibition area, conference printed materials and the partial lunch payment.

PAYMENT DETAILS

Slovak Medical Association, Cukrová 3, 813 22 Bratislava
VÚB Banka Bratislava
Account No: 4532012/0200
IBAN: SK36 0200 0000 0000 0453 2012
Swiftcode SUBASKBX
Variabilný symbol: 110701073

Important note for payment: Surname and first name of the paying party

Payment can be made by bank transfer or directly in person on site. If the payer is the third party, e.g. company, clinic or other institution, it is necessary to put down the first name and surname of participant who the payment should be assigned to.

MENOVKY

Každý účastník kongresu obdrží pri registrácii menovku, ktorá ho oprávňuje k vstupu na odborné podujatia kongresu. Účastníci a vystavovatelia sú povinní nosiť menovku na viditeľnom mieste počas celého trvania kongresu. Pri strate menovky je nutná opakovaná registrácia.

POKYNY PRE PREDNÁŠATEĽOV

Každý prednášateľ je povinný dodržať maximálny časový rozsah prednášky, o ktorom bol vopred informovaný organizačným výborom a ktorý je uvedený v programe. Predsedajúci sekcií majú právo a povinnosť ukončiť prednášku pri prekročení časového limitu.

POSTERY

Postery budú umiestnené vo vnútri kongresovej sály.

Postery budú prezentované formou moderovanej prezentácie priamo pri posteri s trvaním 5 minút (prezentácia+diskusia), ktorá bude vedená predsedajúcimi podľa programu. Veľkosť postera: 90 cm (šírka) x 150 cm (výška). Posterová inštalácia je dostupná od soboty 22. októbra 2011, ale poster musí byť nainštalovaný najneskôr v nedeľu, 23. októbra, do 17.10 hod. Inštalácia je povolená počas prestávok.

Posterové prezentácie podľa programu:

pondelok 24.10.2011, od 8:15 – 9:30 Postery I

utorok 25.10.2011, od 8:00 – 8:35 Postery II

MIESTNOSŤ PRE VÝBOR SHS A ORGANIZAČNÝ VÝBOR 6TH CEMH

Salónik Embassy je vyhradený pre potreby výboru SHS a Organizačného výboru 6th CEMH.

ROKOVACIE JAZYKY

Rokovacím jazykom kongresu je angličtina a slovenčina. Každá sekcia v programe je označená rokovacím jazykom. Simultánny preklad je zabezpečený.

ABSTRAKTY

Abstrakty budú publikované v čísle 5/2011 Cardiology Letters – oficiálny časopis Slovenskej kardiologickej spoločnosti a Slovenskej hypertenziologickej spoločnosti. Časopis je k dispozícii online na www.hypertenzia.org od septembra 2011.

Výber abstraktov prijatých v angličtine bude uverejnený aj v medzinárodnom časopise Kidney and Blood Pressure Research.

POTVRDENIE O ÚČASTI

Kongres je zaradený do kontinuálneho medicínskeho vzdelávania.

Kongresu bolo pridelených **26 kreditov SACCME** (sobota 6 kreditov – nedeľa 8 kreditov – pondelok 8 kreditov – utorok 4 kredity) a eurokredity.

Registrovaní účastníci obdržia potvrdenie o účasti na konci podujatia. Potvrdenia nebudú zasielané poštou.

NAME BADGE

Each attendant of the congress will receive at the registration a name badge that allows admission to lectures. Participants and exhibitors are required to wear a name badge in a visible place during the congress. The loss of the name badge requires a new registration.

INSTRUCTIONS FOR SPEAKERS

Each speaker is required to comply with maximum time range of the lectures.

Maximum time range was announced by Organising Committee in advance and is listed in the program.

POSTERS

Posters will be placed inside the congress room. Posters will be presented in the form of moderated presentation directly at the poster. Duration of the presentation and discussion is 5 minutes. The poster presentation will be led by the chairmen according to program.

Size of the poster: 90 cm (width) x 150 cm (height).

Poster installation is available from Saturday October 22nd. The latest day for installing the posters is Sunday October 23rd, till 17.10 pm. Installation is permitted during the break.

Poster presentation according to the program:

Monday October 24th, 2011, from 8.15 – 9.30 hrs., Session: Posters I.

Tuesday October 25th, 2011, from 8.00 – 8.35 hrs., Session: Posters II.

ROOM FOR SSH BOARD AND ORGANIZING COMMITTEE 6TH CEMH

Embassy Lounge is reserved for the needs of SSH Board and the Organizing Committee 6th CEMH.

CONGRESS LANGUAGE

The official language of the congress is English and Slovak. Each section in the program is marked with a symbol that represents the language of the lecture.

Simultaneous translation is provided.

ABSTRACTS

Abstracts will be published in the journal Cardiology Letters, No. 5/2011 – official journal of Slovak Society of Cardiology and the Slovak Society of Hypertension.

The journal is available online on www.hypertenzia.org from September 2011. The selection of abstracts received in English will be also published in international journal Kidney and Blood Pressure Research.

CERTIFICATE OF THE PARTICIPATION

The Congress is considered as a part of Continuing Medical Education (CME).

26 credits SACCME (Saturday 6 credits – Sunday 8 credits – Monday 8 credits – Tuesday 4 credits) and eurocredits have been assigned to the congress.

Registered participants will receive a certificate of the participation on last day of the congress.

The confirmation of the participation will not be sent out by the post.

CENA ZA NAJLEPŠIU ORIGINÁLNU PREDNÁŠKU A NAJLEPŠÍ POSTER

SHS udelí na základe rozhodnutia medzinárodnej poroty finančnú cenu za najlepšiu originálnu prednášku a najlepšiu poster. Cena je poskytnutá z edukačného grantu spoločnosti Novartis. Ceny budú zverejnené na Plenárnej schôdzi SHS v utorok 25. októbra 2011.

POISTENIE

Usporiadateľ nie je zodpovedný za zranenia alebo škody týkajúce sa osôb a majetku počas doby trvania kongresu. Účastníkom sa odporúča, aby si zabezpečili cestovné a zdravotné poistenie.

MOBILNÉ TELEFÓNY

Prosíme účastníkov počas prednášok mať vypnuté mobilné telefóny.

ELEKTRICKÉ NAPÄTIE

Elektrický prúd na Slovensku je 220 voltov.

STRAVOVANIE POČAS KONGRESU

Vo vyznačených priestoroch hotela bude k dispozícii občerstvenie podávané počas prestávok. Obed formou bufetu bude podávaný počas obedovej prestávky v reštauračných priestoroch hotela na prizemí a iných priestoroch, ktoré budú príslušne označené.

Lístok na obed je čiastočne sponzorovaný Slovenskou hypertenziologickou spoločnosťou. Cena obedového lístka je 15 €, z čoho 5 € hradí spoločnosť. Cena obedového lístka pre účastníka je 10 €.

SPOLOČENSKÝ PROGRAM

22. október 2011

Otvárací ceremoniál

Slávnostné otvorenie kongresu sa uskutoční v hlavnej sále – Ballroom Doubletree by Hilton Hotel. Začiatok je o 20.30 hod. Otvorenie je sprevádzané slávnostnou večerou a spoločenským programom.

23. október 2011

Individuálny spoločenský program

24. október 2011

Hlavný spoločenský večer

Srdečne Vás pozývame na vynikajúce operné predstavenie G. Bizet: Carmen v Historickej budove SND, Hviezdoslavovo námestie v Bratislave. Lístky budú dostupné pri registrácii. Začiatok predstavenia je o 19.00 hod. Organizovaná doprava do Divadla a späť bude zabezpečená. Odchod autobusov z Doubletree by Hilton Hotel bude o 18.00 hod.

Cena lístka na operu Carmen je od 17 do 35 €.

Lístky je možné si objednať na emailovej adrese 6cemh@farmi-profi.sk alebo zakúpiť priamo pri registrácii.

Po predstavení bude pripravené občerstvenie formou bufetu.

AWARD FOR THE BEST ORIGINAL LECTURE AND FOR THE BEST POSTER

Based on a decision of an international jury SSH and ESH will financially award the speakers with the best original lecture and the best poster. The award is given from Novartis educational grant.

The awards will be announced at the Plenary Session SSH on Tuesday 25th October 2011.

INSURANCE

Congress organizers cannot accept liability from personal injuries or for loss of or damage to property belonging to congress participants, either during or as a result of the congress. Please, check the validity of your own insurance.

MOBIL PHONES

Delegates are kindly requested to keep their mobile phone in the off position in the congress room where scientific sessions are being held.

ELECTRICITY

Slovakia uses 220 Volts.

REFRESHMENT DURING THE CONGRESS

In designated areas of the hotel refreshments will be available during the breaks. Lunch buffet will be served during the lunch breaks in hotel restaurant and other designated areas.

The ticket for the lunch is partially sponsored by Slovak Society of Hypertension.

The price for the lunch ticket is 15 € of which 5 € is paid by SSH. The price for the lunch ticket for participants is so 10 €.

SOCIAL PROGRAM

October 22nd, 2011

Opening ceremony

Official opening ceremony of the Congress will be held in the main hall – Ballroom of Doubletree by Hilton Hotel. The ceremony will start at 20.30 hrs. The opening includes gala dinner and a social program for all attendees.

October 23rd, 2011

Individual social program

October 24th, 2011

The main social program

On behalf of the Congress Organising Committee, we would like to warmly invite you to attend an excellent G. Bizet's opera performance – Carmen, taking place in Historical building of SNT, Hviezdoslav's Square in Bratislava. Tickets will be available at the registration. The performance begins at 19.00 hrs. Organized transport to the theatre and back will be provided. The departure of the buses from Doubletree by Hilton Hotel to the theatre will be at 18.00 hrs.

The ticket prices for opera vary from 17 to 35 €.

PROGRAM PRE SPREVÁDZAJÚCE OSOBY (POZVANÍ PREDNÁŠATELIA)

Počas kongresu bude možnosť prihlásiť sa na organizovanú prehliadku Starého mesta s odborným výkladom. Doba prehliadky je cca 1,5 hod.

V prípade záujmu prosím pošlite požiadavku na 6cemh@farmi-profi.sk alebo svoj záujem nahláste pri registrácii.

UBYTOVANIE

Ponuku vybraných kongresových hotelov so zvýhodnenými cenami pre účastníkov konferencie je možné si pozrieť na webovej stránke kongresu, sekcia 'Accommodation', www.akcie.hypertenzia.org.

Ubytovanie je možné taktiež dohodnúť v spoločnosti FARMÍ-PROFI, 6cemh@farmi-profi.sk.

AKO SA DOSTAŤ DO BRATISLAVY

Bratislava sa nachádza 60 km od Viedne, 300 km od Prahy a 200 km od Budapešti.

Autom

Zo smeru Trnava:

- Diaľnica D1: Žilina – Trnava – Bratislava
- Rýchlostná komunikácia R1 + diaľnica D1: Nitra – Trnava – Bratislava

Zo smeru Praha:

- Diaľnica D2: Praha - Brno – Kúty – Malacky – Bratislava

Zo smeru Viedeň:

- Diaľnica D4

Zo smeru Budapešť:

- Diaľnica D2

Lietadlom

Ak chcete pricestovať do Bratislavy letecky, môžete sa rozhodnúť medzi dvomi letiskami – buď priletíte na medzinárodné letisko M. R. Štefánika do Bratislavy alebo na letisko Schwechat vo Viedni, ktoré sa nachádza 45 kilometrov od Bratislavy. Zo Schwechatu premáva do Bratislavy pravidelná autobusová linka.

www.slovaklines.sk/coach-line-bratislava-vienna.html

Vlakom

Na bratislavskú Hlavnú stanicu prichádzajú niekoľkokrát denne vlaky z Viedne (hodina cesty vlakom), Budapešti (tri hodiny), Prahy (štyri až päť hodín cesty vlakom), Krakova (8 hodín cesty vlakom) a iných miest.

www.bratislava.gr/en/trains/

www.zssk.sk/en

Tickets can be ordered by sending an email to 6cemh@farmi-profi.sk or buy directly at the registration.

After the performance refreshment will be prepared.

PROGRAM FOR ACCOMPANYING PERSONS (INVITED SPEAKERS)

During the congress the organized tours throughout the historical centre of Bratislava with a professional interpretation will be provided. Sightseeing takes approximately 1.5 hours.

In case of interest, please send us a request on 6cemh@farmi-profi.sk or inform us at the registration.

ACCOMMODATION

Selected conference hotels with special congress-attendee rate are possible to see on the congress website under the section 'Accommodation', www.akcie.hypertenzia.org.

If you require more information about the accommodation, please send us an email to 6cemh@farmi-profi.sk.

HOW TO GET TO BRATISLAVA

Bratislava is 60 km far from Vienna, 300 km far from Prague and 200 km far from Budapest.

By car

Direction from Trnava:

- Highway D1: Žilina – Trnava – Bratislava
- First class road R1 + highway D1: Nitra – Trnava – Bratislava

Direction from Prague:

- Highway D2: Praha - Brno – Kúty – Malacky – Bratislava

Direction from Vienna:

- Highway D4

Direction from Budapest:

- Highway D2

By plane

If you wish to get to Bratislava by plane, you can choose between two airports – either you arrive to M.R. Štefánik international airport in Bratislava or to Schwechat airport in Vienna, located 45 km far from Bratislava. There is a regular shuttle bus between Bratislava Bus Station and Schwechat Vienna Airport. www.slovaklines.sk/coach-line-bratislava-vienna.html

By train

To the Main Bratislava Train Station arrive trains from Vienna (an hour by train), Budapest (three hours), Prague (four to five hours), Krakow (8 hours) and other cities several times a day. www.bratislava.gr/en/trains/
www.zssk.sk/en

Autobusom

Do Bratislavy je možné pricestovať i autobusom z celej Európy.
www.slovaklines.sk

Celkový a urýchlený vlakový a autobusový prehliadač nájdete na:
www.cp.sk

CESTOVANIE V BRATISLAVE

Verejná doprava v Bratislave pokrýva všetky časti mesta. Cestovať v rámci Bratislavy je možné autobusmi, trolejbusmi a električkami. Lístky na MHD je možné zakúpiť si v novinovom stánku alebo z príslušných automatov na lístky, ktoré sa nachádzajú na každej frekventovanej autobusovej zástavke.

Cestovný lístok je možné zakúpiť aj cez SMS službu poslaním prázdnej SMS-ky na číslo 1100.

Taxi

Odporúča sa objednať taxi telefonicky. Náhodné zastavenie taxíka alebo vziať si taxík z taxi stanovišta neodporúčame, vzhľadom na to, že cena sa môže niekoľkonásobne navýšiť.

Taxi spoločnosti:

PREŠPOROK TAXI – tel.č.: 00421 2 17699,

TAXI GOLD – tel.č.: 00421 2 16011,

SUPER TAXI – tel.č.: 00421 2 16616,

TAXI CARIBIC – tel.č.: 00421 2 16555,

HELLO TAXI – tel.č.: 00421 2 16321,

FUN TAXI – tel.č.: 00421 2 16777

By bus

You can get to Bratislava by bus from all main destinations in Europe.
www.slovaklines.sk

The complete train and bus browser you will find on:
www.cp.sk

TRAVELLING IN BRATISLAVA

Public transport in Bratislava covers all main areas of the city. Travelling in Bratislava can be done by bus, trolleybus or tram. Tickets for public transport can be purchased in the newsagent or from the ticket machines that are placed at each frequent bus stop.

The ticket can also be purchased via text message service by sending an empty text message to the number 1100.

Taxi

It is recommended to order a taxi by phone. To stop taxi on the street or take a taxi from taxi unit is not recommended. In these cases the price for the taxi might be several times higher.

Taxi companies:

PREŠPOROK TAXI – tel.No.: 00421 2 17699,

TAXI GOLD – tel.No.: 00421 2 16011,

SUPER TAXI – tel.No.: 00421 2 16616,

TAXI CARIBIC – tel.No.: 00421 2 16555,

HELLO TAXI – tel.No.: 00421 2 16321,

FUN TAXI – tel.No.: 00421 2 16777

	SATURDAY, OCTOBER 22, 2011	SUNDAY, OCTOBER 23, 2011	MONDAY, OCTOBER 24, 2011	TUESDAY, OCTOBER 25, 2011
8.00				SESSION 9 POSTERS II. / POSTERY II. 8.00-8.35
8.30		SESSION 3 Update on the vascular wall in arterial hypertension Najnovšie vedecké poznatky o cievnej stene pri artériovej hypertenzii 8.30-10.45	SESSION 6 POSTERS I / POSTERY I 8.15-9.30	Break 8.35-8.45
9.00			Coffee Break 9.30-9.45	SESSION 10 Arterial hypertension and kidney Artériová hypertenzia a obličky 8.45-10.15
9.30				
10.00			SESSION 7 Arterial hypertension and type 2 Diabetes Mellitus Artériová hypertenzia a diabetes mellitus typ II 9.45-12.10	Coffee Break 10.15-10.25
10.30		Coffee Break 10.45-11.00		Plenárna schôdza členov Slovenskej Hypertenziologickej Spoločnosti General assembly - Slovak Society Of Hypertension 10.25-11.15
11.00		SYMPOSIUM 2 Mosaic of cardiovascular diseases: What we missed in pharmacotherapy? Mozaika srdcovocievnych ochorení: Čo nám vo farmakoterapii chýbalo? 11.00-12.30	Coffee Break 12.10-12.20	Short Break 11.15-11.20
11.30				SESSION 11 Arteriálna hypertenzia – Diagnostika a liečba II. Arterial hypertension – Diagnosis and treatment II. 11.20-13.30
12.00		Lunch 12.30-13.15	SYMPOSIUM 4 Liečba hypertenzie v roku 2011: Sú fixné kombinácie skutočnou výhodou pre pacienta? / Hypertension therapy in 2011: Are fixed-dose combinations a real advantage for the patient? 12.20-13.20	
12.30			Lunch 13.20-14.00	
13.00	SYMPOSIUM 1 A comprehensive approach to the cardiovascular patient (therapy and secondary prevention) / Komplexný prístup k pacientovi s kardiovaskulárnym ochorením (terapia a sekundárna prevencia) 13.00-14.00	SYMPOSIUM 3 Skutočne potrebujeme účinnejšiu inhibíciu RAAS v liečbe hypertenzie u pacienta s komorbiditami? Do we really need more effective RAAS inhibition for treatment of patients with hypertension and co-morbidities? 13.15-14.15		END OF THE 6th CEMH AND 26th CONGRESS SSH UKONČENIE 6th CEMH A 26. KONGRESU SHS 13.30
13.30	Break 14.00-14.10	Coffee Break 14.15-14.30	SESSION 8 Arterial hypertension as the cause of serious and fatal complications Artériová hypertenzia ako príčina závažných až fatálnych komplikácií 14.00-17.15	
14.00	SESSION 1 Rational basis for drug combination treatment benefits in patients with arterial hypertension (European and national guidelines) Racionálny základ benefitov kombinovanej terapie u pacientov s artériovou hypertenziou (európske a národné odporúčania) 14.10-16.45	SESSION 4 Arterial hypertension – Diagnosis and Treatment I. Arteriálna hypertenzia – diagnostika a liečba I. 14.30-17.00		
14.30				
15.00		Coffee Break 17.00-17.10		
15.30		SESSION 5 Relevance of blood pressure variability for clinical practice Význam variability krvného tlaku pre klinickú prax 17.10-19.00		
16.00				
16.30	Coffee Break 16.45-17.00			
17.00	SESSION 2 Hypertension – Heart rate – Atrial fibrillation Hypertenzia – srdcová frekvencia – fibrilácia predsiení 17.00-19.15			VYSVETLIVKY / NOTES
17.30				[ENGL] Prednáška v anglickom jazyku Lecture in English
18.00				[SLOV] Prednáška v slovenskom jazyku Lecture in Slovak
18.30				[simult. transl.] Simultánny preklad Simultaneous translation
19.00				[-] Bez simultánneho prekladu Without simultaneous translation
20.30	OPENING CEREMONY / SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE 20.30		OPERA PERFORMANCE / OPERNÉ PREDSTAVENIE 19.00	

KONTROLUJE

CHRÁNI

U PACIENTA

- » po infarkte myokardu
- » po náhlej cievnej mozgovej príhode
- » s periférnym artériovým ochorením
- » s diabetes mellitus 2. typu a orgánovým poškodením

➤ SRDCE

➤ MOZOG

➤ OBLIČKY^{1,2,3}

Telmisartan

Jediný originálny sartan na sekundárnu prevenciu kardiovaskulárnych ochorení⁴

SKRÁTENÁ INFORMÁCIA O LIEKU:

Názov lieku: Pritor 80 mg tablety. **Zloženie lieku:** Každá tableta obsahuje 80 mg telmisartanu. **Pomocné látky:** Každá tableta obsahuje 338 mg sorbitolu (E420). **Lieková forma:** Tablety. **Terapeutické indikácie:** Liečba esenciálnej hypertenzie u dospelých. **Kardiovaskulárna prevencia:** Zníženie kardiovaskulárnej morbidity u pacientov so i) zreteľným aterosklerotickým kardiovaskulárnym ochorením (anamnéza koronárneho ochorenia srdca alebo mozgová príhoda alebo periférne arteriálne ochorenie) alebo ii) diabetes mellitus 2. typu s dokumentovaným poškodením cieľového orgánu. **Dávkovanie a spôsob podávania:** Liečba esenciálnej hypertenzie: Obvykle účinná dávka je 40 mg raz denne. Niektorým pacientom môže postačovať denná dávka už 20 mg. V prípadoch, keď sa nedosiahne cieľový tlak krvi, dávka telmisartanu sa môže zvýšiť na maximálne 80 mg raz denne. Telmisartan sa alternatívne môže použiť v kombinácii s tiazidovými diuretikami, ako je hydrochlorotiazid, pri ktorom sa ukázalo, že má s telmisartanom prídavný účinok na zníženie tlaku krvi. **Kardiovaskulárna prevencia:** Odporúčaná dávka je 80 mg raz denne. Nie je známe, či dávky telmisartanu nižšie ako 80 mg sú účinné v znižovaní kardiovaskulárnej morbidity. Keď sa začína liečba telmisartanom na zníženie kardiovaskulárnej morbidity, odporúča sa starostlivé monitorovanie krvného tlaku a ak je to vhodné, môže byť potrebná úprava liečby, ktorá znižuje krvný tlak. U pacientov s miernym až stredne ťažkým poškodením funkcie obličiek sa nevyžaduje úprava dávkovania. U pacientov s ťažkým poškodením funkcie obličiek alebo s hemodialýzou sú k dispozícii obmedzené skúsenosti. U týchto pacientov sa odporúča nižšia začiatková dávka 20 mg. U pacientov s miernym až stredne ťažkým poškodením funkcie pečene dávkovanie nemá prekročiť 40 mg raz denne. Nie je potrebná úprava dávky pre starších ľudí. Pritor sa neodporúča používať u detí mladších ako 18 rokov, kvôli chýbajúcim údajom o bezpečnosti a účinnosti. **Kontraindikácie:** Precitlivosť na liečivo alebo na ktorúkoľvek z pomocných látok. Druhý a tretí trimester gravidity. **Obštrukčné žilové poruchy.** Ťažké poškodenie funkcie pečene. **Liekové a iné interakcie:** Ako iné lieky účinkujúce na renín-angiotenzín-aldosterónový systém, telmisartan môže vyvolať hyperkaliémiu. Riziko sa môže zvýšiť v prípade liečby kombináciou s inými liekmi, ktoré môžu tiež vyvolať hyperkaliémiu. Súbežne sa neodporúča používať telmisartan v kombinácii s draslík šetriacimi diuretikami, náhradami draslíka a lítium. Zvýšenú pozornosť si vyžaduje súbežné používanie telmisartanu s nesteroidnými protizápalovými liekmi a diuretikami. **Nežiaduce účinky:** Menej časté: infekcie horných dýchacích ciest, vrátane faryngitídy a sinusitídy, infekcie močových ciest, vrátane cystitídy, anémia, hyperkaliémiu, depresia, nespavosť, mdloby, vertigo, bradykardia, hypotenzia, ortostatická hypotenzia, dyspnoe, bolesť brucha, hnačka, dyspepsia, flatulencia, vracanie, hyperhydrácia, pruritus, vyrážka, myalgia, bolesť chrbta (napr. ischias), svalové kŕče, poškodenie obličiek vrátane akútneho zlyhania obličiek, bolesť na hrudníku, asténia (slabosť), zvýšenie kreatinínu v krvi. **Zriedkavé:** trombocytopenia, precitlivosť, úzkosť, porucha videnia, tachykardia, brušný dyskomfort, suchosť v ústach, abnormálna funkcia pečene/poruchy pečene, erytém, angioedém, lieková erupcia, toxická kožná erupcia, ekzém, artralgia, bolesť v končatinách, ochorenie podobné chrípke, zvýšenie kyseliny močovej v krvi, zvýšenie pečenej enzýmov, zvýšenie kreatín fosfokinázy v krvi, zníženie hemoglobínu. **Neznáme:** sepsa vrátane smrteľných následkov, eozinofília, anafylaktická reakcia, urtikária, bolesť šliach (symptómy podobné tendinitíde). **Držiteľ rozhodnutia o registrácii:** Bayer Schering Pharma AG, 13342 Berlin, Nemecko. **Registračné číslo:** EU/1/98/089/012 **Dátum revízie:** 11/2009. **Dátum prípravy:** 02/2011, pre viac informácií pozri Súhrn charakteristických vlastností lieku. **Výdaj lieku je viazaný na lekársky predpis.**

Referencie: 1. THE ONTARGET INVESTIGATORS. N ENGL J MED. 358:15, APRIL 2008, 1547 - 1559. 2. COSTA FV. HIGH BLOOD PRESS CARDIOVASC PREV 2006. 13.385-94. 3. Súhrn charakteristických vlastností lieku Pritor/Plus. 4. Porovnanie terapeutických indikácií u klinicky dostupných ARB: Súhrn charakteristických vlastností liekov Pritor 80mg, Micardis 80mg, Losartan Zentiva 50mg, Valsacor 160mg, Vossopental 160mg, Atacand 32mg, Teveten 600mg, Aprovel 300mg, www.sukl.sk 12.4.2011. Boehringer Ingelheim je hlavný sponzor štúdie Ontarget/Transcend a Bayer je spolusponzor štúdie.

Bayer spol. s r.o., Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava
Tel.: +421 2 5921 3338, Fax: +421 2 5921 3334
www.bayerscheringpharma.sk

LSK.06.2011.0219

13.00 – 14.00 **SYMPÓZIUM 1 / SYMPOSIUM 1**

[SLOV] [-]

**KOMPLEXNÝ PRÍSTUP K PACIENTOVI S KARDIOVASKULÁRNYM OCHORENÍM (TERAPIA A SEKUNDÁRNA PREVENČIA)
A COMPREHENSIVE APPROACH TO THE CARDIOVASCULAR PATIENT (THERAPY AND SECONDARY PREVENTION)**

Predsedníctvo/Chairman:
S. Filipová (Bratislava)

13.00 – 13.15 **1. Kyselina acetylsalicylová v prevencii kardiovaskulárnych ochorení**

M. Čaprnda
Univerzitná nemocnica Bratislava,
II. interná klinika LFUK, Bratislava

13.15 – 13.30 **2. Telmisartan – viac ako antihypertenzívum (liečba hypertenzie a sekundárna prevencia)**

S. Filipová
Kardiologická klinika, Slovenská zdravotnícka univerzita,
Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, Bratislava

13.30 – 13.45 **3. Výsledky neintervenčného sledovania COUGH a nevyhnutnosť komplexného ovplyvnenia kardiovaskulárnych rizík**

L. Gašpar
Univerzitná nemocnica Bratislava, II. interná klinika LFUK, Bratislava

13.45 – 14.00 **Diskusia**

Sympóziu je podporené edukačným grantom BAYER.

14:00 Koniec sympózia 1/End of symposium 1

14.00 – 14.10 Break/Prestávka

14.10 – 16.45 **SESSION 1 /SEKCIA 1**

[ENGL]
[simult. transl.]

**RATIONAL BASIS FOR DRUG COMBINATION TREATMENT BENEFITS IN PATIENTS WITH ARTERIAL HYPERTENSION (EUROPEAN AND NATIONAL GUIDELINES)
RACIONÁLNY ZÁKLAD BENEFITOV KOMBINOVANEJ TERAPIE U PACIENTOV S ARTÉRIOVOU HYPERTENZIOU (EURÓPSKE A NÁRODNÉ ODPORÚČANIA)**

Chairmen/Predsedníctvo:
G. Mancia (Monza, Italy)
R. Cifková (Prague, Czech Republic)

Nebilet®

neбивolol hydrochlorid

Ďalšie sily kvôli výhodám neбивololu

SKRÁTENÁ INFORMÁCIA O LIEKU:
Nebilet® 5 mg, 5 mg neбивololum (ako neбивololi hydrochloridum)
Terapeutické indikácie: Esenciálna hypertenzia, stabilné mierne a stredne ťažké chronické srdcové zlyhanie (CHSZ) ako aditívna terapia ku štandardnej terapii u pacientov vo veku ≥ 70 rokov. **Dávkovanie a spôsob podávania:**
Esenciálna hypertenzia: Zvyčajná dávka je 1 tableta (5 mg) denne, môže sa užívať s jedlom. **Chronické srdcové zlyhanie:** 1,25 mg neбивololu sa má zvýšiť na 2,5 mg neбивololu 1x denne, potom 5 mg neбивololu 1x denne, následne 10 mg neбивololu 1x denne. Maximálna odporúčaná dávka je 10 mg neбивololu 1x denne. Intervaly medzi zvyšovaním dávky sú 1-2 týždne. **Kontraindikácie:** Precitlivosť na liečivo alebo ktorúkoľvek pomocnú látku, insuficiencia pečene alebo poškodenie funkcie pečene, gravidita a laktácia, akútne srdcové zlyhanie, kardiogénny šok alebo dekompenzácia pri srdcovom zlyhaní vyžadujúca intravenóznou inotropnú terapiu, syndróm sinusového uzla vrátane sino-atriálnej blokády, druhý a tretí stupeň srdcovej blokády (bez kardiotimulátor), bronchospazmus a bronchiálna astma v anamnéze, neliečený feochromocytóm, metabolická acidóza, bradykardia, hypotenzia (systolický krvný tlak < 90 mm Hg), ťažká periférna cirkulačná porucha. **Liekové a iné interakcie:** Kombinácie, ktoré nie sú odporúčané: Antiarytmiká I. triedy (chinidín, hydrochinidín, fl ekainid, disopyramid, lidokain, mexiletín, propafenon), antagonisty vápnika verapamil/diltiazemového typu, centrálné pôsobiace antihypertenzíva (klonidín, guanfacín, moxonidín, metyldopa, rilmenidín). **Kombinácie používané s opatrnosťou:** Antiarytmiká III. triedy (amiodaron), anestetiká - prchavé halogenáty, inzulín a perorálne antidiabetiká: napríklad tomu, že Nebilet® 5 mg neovplyvňuje hladinu glukózy, môže maskovať niektoré symptómy hypoglykémie (palpitácia, tachykardia). **Kombinácie, ktorým je treba venovať pozornosť:** Digitálne glykosidy, antagonisty kalcia dihydropyridínového typu (amlodipín, felodipín, lacidipín, nifedipín, nikardipín, nimodipín, nitrendipín), antipsychotiká, antidepressíva (tricyklické, barbituráty, fenotiazíny), nesteroidové protizápalové lieky (NSAID), sympatomimetiká. **Farmakokinetické interakcie:** Vzhľadom na to, že neбивolol je metabolizovaný CYP2D6 izoenzýmom, súčasné podanie látok inhibujúcich tento enzým, najmä paroxetín, fluoxetín, tioridazín a chinidín, môže zvýšiť plazmatické hladiny neбивololu so zvýšeným rizikom excesívnej bradykardie a nežiaducich príhod. **Ovplyvnenie schopnosti viesť motorové vozidlá a obsluhovať stroje:** Vplyv lieku Nebilet® 5 mg na schopnosť viesť motorové vozidlá neboli predmetom štúdií. Farmakodynamickými štúdiami sa potvrdilo, že Nebilet® 5 mg neovplyvňuje psychomotorické funkcie. Počas vedenia automobilov alebo obsluhy strojov treba vziať do úvahy možnosť vzniku závratov a únavy. **Nežiaduce účinky:** Ako časté sa vyskytli - bolesť hlavy, závraty, parestezie, dyspnoe, obštipácia, nauzea, hnačka, únava, edémy. Menej časté - nočné mory, poruchy videnia, bradykardia, srdcové zlyhanie, spomalené vedenie AV, AV blok, hypotenzia, intermitentná kaudikardia, bronchospazmus, dyspnoe, fl atulencia, vracanie, pruritus, erytém, svrbenie, impotencia, depresie. Pred predpisovaním lieku sa, prosím, oboznámte so súhrnom charakteristických vlastností lieku. **Posledná revízia textu:** Október 2006. **Držiteľ rozhodnutia o registrácii:** Berlin Chemie AG, Berlin, SRN. **Spôsob vydaja lieku:** Na lekársky predpis. **Dátum výroby materiálu:** 04/2011.

SKRÁTENÁ INFORMÁCIA O LIEKU:
Nebilet HCTZ 5 mg/12,5 mg, Nebilet HCTZ 5 mg/25 mg filmom obalené tablety. Zloženie: každá tableta Nebiletu HCTZ obsahuje 5 mg neбивololu (ako neбивololi hydrochloridum); 2,5 mg SRRR-neбивololu alebo 4-neбивololu a 2,5 mg SRSS-neбивololu alebo 1-neбивololu) a 12,5 mg hydrochlorotiazidu alebo 25 mg hydrochlorotiazidu. **Pomocné látky:** každá tableta obsahuje laktózu. **Indikácie:** esenciálna hypertenzia u pacientov, u ktorých je krvný tlak adekvátne kontrolovaný dávkou 5 mg neбивololu a 12,5 mg alebo 25 mg hydrochlorotiazidu. **Dávkovanie a spôsob podávania:** Dospelí dennú dávku predstavuje jedna tableta (5 mg/12,5 mg alebo 5 mg/25 mg) denne, ktorá sa má, pokiaľ je to možné, užiť v rovnakom čase. **Tablety možno užiť spolu s jedlom.** Pacienti s poškodením obličiek. Nebilet HCTZ sa nemá podávať pacientom s ťažkou renálnou insuficienciou. Pacienti s poškodením funkcie pečene používajúce Nebiletu HCTZ je kontraindikované. Starší pacienti u pacientov starších ako 75 rokov je potrebný opatrný prístup k liečbe a takto pacienti vyžadujú prísne monitorovanie. Deti a adolescenti používanie tohto lieku sa neodporúča. **Kontraindikácie:** precitlivosť na liečivo alebo na ktorúkoľvek zložku lieku, precitlivosť na iné látky odvodené od sulfonamidov, insuficiencia pečene alebo funkčné poškodenie pečene, anúria, ťažká renálna insuficiencia (klírens kreatinínu < 30 ml/min), akútne srdcové zlyhanie, kardiogénny šok alebo epizódy dekompenzácie pri srdcovom zlyhaní, ktoré vyžadujú i.v. inotropnú liečbu, syndróm chorého sinusového uzla, vrátane sinoatriálnej blokády, srdcová blokáda druhého a tretieho stupňa (bez kardiotimulátor), lymfadenopatia, srdcová frekvencia < 60 úderov/min pred začiatkom liečby), hypotenzia (systolický krvný tlak < 90 mm Hg), ťažká porucha periférneho krvného obehu, bronchospazmus a bronchiálna astma v anamnéze, neliečený feochromocytóm, metabolická acidóza, hypokalciémia, hyperkalciémia, hyponatriémia odolávajúca liečbe a symptomatická hyperurikémia. **Obdobie druhého a tretieho trimestra gravidity a obdobia laktácie. Špeciálne upozornenia a liekové interakcie:** všetky upozornenia a liekové interakcie vzťahujúce sa na jednotlivé liečivá, sú uvedené v Súhrne charakteristických vlastností lieku. **Ovplyvnenie schopnosti viesť motorové vozidlá a obsluhovať stroje:** pri vedení vozidla alebo obsluhovaní stroja však treba brať do úvahy, že pri únavy antihypertenzívnej liečby sa príslušnosti má byť vyskytnúť závrat a únavy. **Nežiaduce účinky:** sú uvedené v Súhrne charakteristických vlastností lieku oddelené pre každé liečivo. Pred predpisovaním lieku oboznámte sa, prosím, s úplnou informáciou o lieku v Súhrne charakteristických vlastností lieku. **Spôsob vydaja lieku:** na lekársky predpis. **Posledná revízia textu:** máj 2009. **Držiteľ rozhodnutia o registrácii:** Menarini International Operations Luxembourg A.S., 1, Avenue de la Gare, Luxembourg, Luxembursko. **Dátum výroby materiálu:** 04/2011

BERLIN-CHEMIE
MENARINI
Berlin-Chemie AG,
obchodné zastúpenie,
Palašady 25, 811 06 Bratislava, Slovenská republika
tel.: +421 2/54 430 730, fax: +421 2/54 430 724
www.menarini.com

PROGRAM

Saturday October 22, 2011 / Sobota 22.10.2011

14.10 – 14.35	4. Hypertension guidelines – how and when to be modified for clinical practice (Invited lecture/Pozvaná prednáška) J. Brguljan Division of Hypertension, University Medical Centre, Ljubljana, Slovenia	25 min
14.35 – 15.05	5. State-of-the-Art cause for drug combination of antihypertensive therapy (Invited lecture/Pozvaná prednáška) G. Mancia Clinica Medica, Ospedale San Gerardo, University of Milano-Bicocca, Monza, Italy	30 min
15.05 – 15.35	6. Fixed combinations in hypertension and dyslipidemia (Invited lecture/Pozvaná prednáška) R. Cífková Center for Cardiovascular Prevention, Thomayer University Hospital, Prague, Czech Republic	30 min
15.35 – 15.55	7. What are the medical reasonable benefits for fixed combinations? (Invited lecture/Pozvaná prednáška) S. Filipová ^{1,2} , D. Škultétyová ² ¹ Dept. Cardiology, Slovak Medical University, ² National Institute of Cardiovascular Diseases, Bratislava, Slovakia	20 min
15.55 – 16.45	Panel discussion / Panelová diskusia Panel members / Členovia panelu G. Mancia, R. Cífková, J. Brguljan, D. Lović, E. Gonçalvesová, R. Hatala, S. Filipová, D. Škultétyová	
16.45	End of Session 1/Koniec sekcie 1	
16.45 – 17.00	Coffee break/Prestávka	
17.00 – 19.15	SESSION 2/SEKCIA 2 HYPERTENSION – HEART RATE – ATRIAL FIBRILLATION HYPERTENZIA – SRDCOVÁ FREKVENCIA – FIBRILÁCIA PREDSIENÍ Chairmen/Predsiedníctvo: R. Hatala (Bratislava, Slovakia) D. Lović (Nis, Serbia)	[ENGL] [simult transl.]
17.00 – 17.25	8. Hypertension, heart rate and cardiovascular risk (Invited lecture/Pozvaná prednáška) K. Stoschitzky Medical University, Graz, Austria	25 min

17.25 – 17.50	9. Risk of atrial fibrillation in arterial hypertension (Invited lecture/Pozvaná prednáška) D. Lović Internal Clinic Intermedica, Nis, Serbia	25 min
17.50 – 18.15	10. Pharmacologic and non-pharmacologic treatment of atrial fibrillation (Invited lecture/Pozvaná prednáška) R. Hatala Dept. Cardiology, Dept. Arrhythmias and Cardiac Stimulation, Slovak Medical University, National Institute of Cardiovascular Diseases, Bratislava, Slovakia	25 min
18.15 – 18.25	11. Heart rate and blood pressure in general Croatian population – EH-UH study [Abstr. 12] S. Karanović, D. Mrazovac, K. Kordić, T. Željковиć Vrki, I. Pećin, A. Jovanović, D. Podobnik, M. Laganović, B. Jelaković School of Medicine University of Zagreb, Dept. Nephrology, Arterial Hypertension and Dialysis, Outpatient Clinic Dugave, Zagreb, Outpatient Clinic Sv. Ivan, Zelina, Croatia	10 min
18.25 – 18.35	12. Arterial hypertension, atrial fibrillation and NT-proBNP [Abstr. 21] V. Pokorná, J. Kalužay, O. Jurkovičová, P. Pontuch 4th Dept. Internal Medicine, Faculty of Medicine, Comenius University, St. Cyril and Methodius University Hospital, Bratislava, Slovakia	10 min
18.35 – 19.15	Discussion/Diskusia	
19.15	End of Session 2 /Koniec sekcie 2	
20.30	Opening Ceremony/Slávnostné otvorenie	

8.30 – 10.45	SESSION 3/SEKCIA 3 UPDATE ON THE VASCULAR WALL IN ARTERIAL HYPERTENSION NAJNOVŠIE VEDECKÉ POZNATKY O CIEVNEJ STENE PRI ARTÉRIOVEJ HYPERTENZII Chairmen/Predsedníctvo: D. Škultétyová (Bratislava, Slovakia) K. Kawecka-Jaszcz (Krakow, Poland)	[ENGL] [simult. transl.]
8.30 – 8.50	13. Blood pressure and carotid stiffness (Invited lecture/Pozvaná prednáška) D. Škultétyová Dept. Cardiology, National Institute of Cardiovascular Diseases, Bratislava, Slovakia	20 min
8.50 – 9.20	14. Oxidative stress markers in relation to hypertension and vascular abnormalities (Invited lecture/Pozvaná prednáška) K. Kawecka-Jaszcz 1 st Dept. Cardiology and Hypertension, Jagiellonian University Medical College, Krakow, Poland	30 min
9.20 – 9.50	15. Endothelial dysfunction in essential hypertension: Assessment and clinical implication (Invited lecture/Pozvaná prednáška) A. Viridis, S. Taddei Department of Internal Medicine, University of Pisa, Pisa, Italy	30 min
9.50 – 10.00	16. Symmetric dimethyl-L-arginine level in positively correlated with carotid-femoral pulse wave velocity in hypertensive subjects [Abstr. 15] L. Klima ¹ , K. Stolarz-Skrzypek ¹ , J. Menne ² , A. Olszanecka ¹ , W. Wojciechowska ¹ , G. Bilo ³ , K. Kawecka-Jaszcz ¹ ¹ First Dept. Cardiology and Hypertension, Jagiellonian University Medical College, Krakow, Poland; ² Klinik für Nieren- und Hochdruckerkrankungen, Hannover, Germany; ³ Dept. Cardiology, Istituto Auxologico Italiano, Milan, Italy	10 min

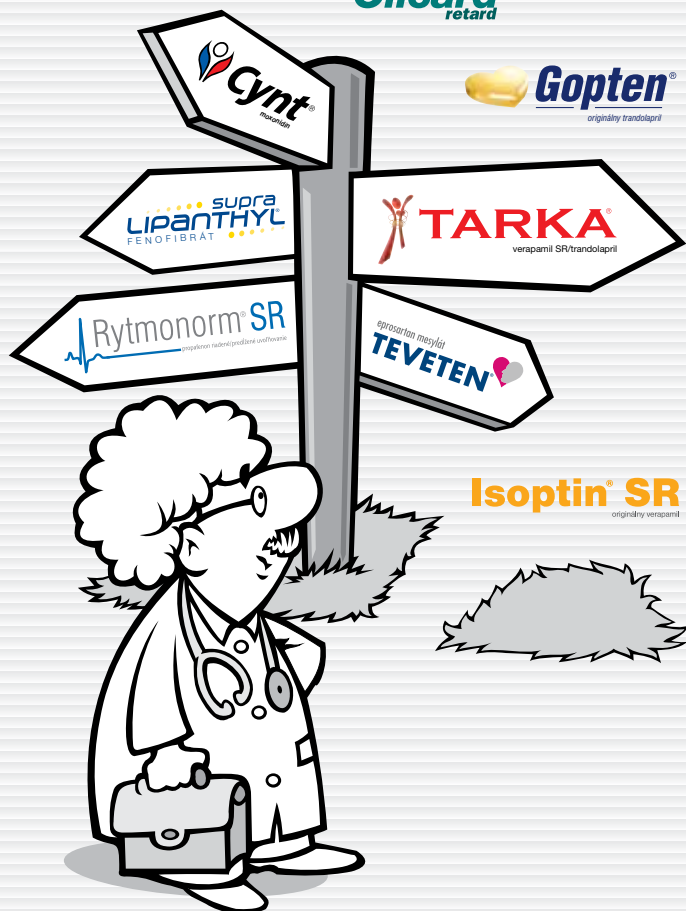

Spektrum riešení pre Vašich pacientov

eprosartan a hydrochlorotiazid
TEVETEN PLUS

Olicard
retard

Gopten
originálny tranolapril

Isoptin SR
originálny verapamil

Ďalšie informácie je možné získať na požiadanie od dodávateľa.

Abbott Laboratories Slovakia s. r. o.
City Business Center II, Karadžičova 10, 821 08 Bratislava 2
tel.: 02/4445 41 88, fax: 02/4445 44 20, www.abbott.sk

 Abbott
A Promise for Life

10.00 – 10.10	17 Beneficial effect of red wine polyphenols on blood pressure of chronic social stress-exposed hypertensive rats [Abstr. 5] I. Bernatová ¹ , A. Puzserová ¹ , R. Andriantsitohaina ² , M. Zeman ³ ¹ Inst. Normal and Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia; ² Biologie Neuro-Vasculaire Intégrée, chool of Medicine, Angers, France; ³ Dept. Animal Physiology and Ethology, Faculty of Natural Sciences, Comenius University, Bratislava, Slovakia	10 min
10.10 – 10.45	Discussion/Diskusia	
10.45	End of Session 3/Koniec sekcie 3	
10.45 – 11.00	Coffee break/Prestávka na kávu	
11.00 – 12.30	SYMPÓZIUM 2/SYMPOSIUM 2 MOZAIKA SRDCOVOCIEVNYCH OCHORENÍ: ČO NÁM VO FARMAKOTERAPII CHÝBALO MOSAIC OF CARDIOVASCULAR DISEASES: WHAT WE MISSED IN PHARMACOTHERAPY Predsedníctvo/Chairmen: L. Špinarová (Brno, ČR) S. Filipová (Bratislava, SR)	[SLOV] [-]
11.00 – 11.15	18 Studie ACCORD - současné postavení fenofibrátu v hypolipidemické léčbě R. Češka III. interní klinika 1. LF UK a VFN, Praha, ČR	
11.15 – 11.30	19 Eprosartan – len ďalší sartan v poradí? S. Filipová Kardiologická klinika, Slovenská zdravotnícka univerzita, Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, Bratislava, Slovensko	
11.30 – 11.45	20 Kalciové blokátory u arteriální hypertenze a jejich potenciální rozdíly J. Widimský, Jr. III. interní klinika 1. LF UK a VFN, Praha, ČR	
11.45 – 12.00	21 Duální regulace aktivity RAAS a SNS - jak z ní může profitovat pacient? J. Špinar Klinika interní medicíny a kardiologie, Univerzitní nemocnice, Brno-Bohunice, ČR	

- Prvý Priamy Renínový Inhibitor
- Jediný inhibitor RAAS schopný znížiť PRA, UACR a BNP^{1,2,3}

PRIAMY ZÁSAH V MIESTE AKTIVÁCIE

Rasilez 150 mg, Rasilez 300 mg

Prezentácia: Aliskiren 150 mg alebo 300 mg vo filmom obalených tabletách. **Indikácia:** Liečba esenciálnej hypertenzie. **Dávkovanie:** Odporúčaná dávka Rasilezu je 150 mg raz denne. U pacientov s nedostatočne zníženým tlakom krvi dávku možno zvýšiť na 300 mg raz denne. U pacientov s miernym až ťažkým poškodením funkcie obličiek alebo pečene nie je potrebná úprava začiatkovej dávky. Zvýšením dávky na 300 mg sa u väčšiny starších pacientov nedosiahne ďalšie klinicky významné zníženie krvného tlaku. Rasilez sa neodporúča používať u detí a dospievajúcich mladších ako 18 rokov. **Kontraindikácie:** Precitlivenosť na liečivo alebo na ktorúkoľvek z pomocných látok. Anamnéza angioedému pri liečbe aliskirenom. Dedičný alebo idiopatický angioedém. Druhý a tretí trimester gravidity. Súbežné použitie aliskirenu s cyklosporínom a itraconazolom, dvomi vysoko účinnými inhibítormi P-gp, a inými silnými inhibítormi P-gp. **Upozornenia:** U pacientov, ktorí dostávajú iné lieky inhibujúce systém renín-angiotenzín a/alebo u pacientov so zníženou funkciou obličiek a/alebo s diabetes mellitus je zvýšené riziko hyperkaliémie. Aliskiren sa má používať s opatrnosťou u pacientov so závažným kongestívnym zlyhávaním srdca (NYHA III-IV). U pacientov liečených aliskirenom sa zaznamenal angioedém alebo symptómy naznačujúce angioedém. U hypertonikov s ťažkým poškodením funkcie obličiek je potrebná opatrnosť vzhľadom na nedostatok údajov o bezpečnosti. Neodporúča sa použitie u dojčiacich žien. **Interakcie:** Aliskiren môže mierne znížiť biologickú dostupnosť digoxínu a verapamilu. Aliskiren sa minimálne metabolizuje enzýmami cytochrómu P450. Inhibitory CYP3A4 však často ovplyvňujú aj P-gp, možno preto očakávať zvýšenú expozíciu aliskirenu počas súbežného podávania inhibitorov CYP3A4, ktoré inhibujú aj P-gp. Induktory P-gp môžu znížiť biologickú dostupnosť aliskirenu. Podávanie aliskirenu s ketokonazolom alebo verapamilom vyvolalo zvýšenie AUC aliskirenu, pri podávaní aj s inými stredne silnými inhibítormi P-gp je potrebná opatrnosť. Súbežné použitie aliskirenu a silných inhibitorov P-gp je kontraindikované. Pri súčasnom podávaní je možnosť interakcií medzi inhibítormi polypeptidov transportujúcich organické anióny a aliskirenom. NSAID môžu znížiť antihypertenzívny účinok aliskirenu. Podanie grapefruitovej šťavy s aliskirenom spôsobilo zníženie absorpcie aliskirenu, preto sa grapefruitová šťava nemá požiť spolu s Rasilezom. **Nežiaduce účinky:** Časté: hnačka. Menej časté: hyperkaliémia, exantém, akútne zlyhanie obličiek, poškodenie funkcie obličiek, periférny edém. Zriedkavé: reakcie z precitlivenosti, angioedém, zníženie hemoglobínu, zníženie hematokritu, zvýšenie kreatinínu v krvi. **Veľkosti balenia:** 28 alebo 98 tabliet. **Registračné čísla:** EU/1/07/405/001-040 **Dátum poslednej revízie informácie:** Máj 2011 **Poznámka:** Výdaj lieku je viazaný na lekársky predpis. Pred predpísaním lieku si prečítajte súhrn charakteristických vlastností lieku, ktorý získate na adrese: Novartis Slovakia s.r.o., Galvaniho 15/A, 821 04 Bratislava

Referencie: 1. Taylor A, Anderson DR, Arora V, Satlin S, Prescott MF. Renin system suppression with the oral direct renin inhibitor aliskiren administered alone or in combination: a pooled analysis of 1093 patients with hypertension. J Am Coll Cardiol 2007;49(9 Suppl A):370A(P-1014-170). 2. Parving H-H, Persson F, Lewis JB, Lewis EJ, Hollenberg NK, for the AVOID Study Investigators. Aliskiren combined with losartan in type 2 diabetes and nephropathy. N Engl J Med 2008;358:2433-2446. 3. McMurray JJV, Pitt B, Latini R, Maggioni AP, Solomon SD, Keefe DL, Ford J, Verma A, Lewsey J and for the Aliskiren Observation of Heart Failure Treatment (ALOFT) Investigators. Effects of the oral direct renin inhibitor aliskiren in patients with symptomatic heart failure. Circ Heart Fail 2008;1:17-24.

Novartis Slovakia s.r.o.

Galvaniho 15/A, 821 04 Bratislava,

tel.: +421 2 5070 6111, fax: +421 2 5070 6100

12.00 – 12.15	22. Nemocní s kardiovaskulárním onemocněním umírají na chřipku a pneumonii 52x častěji než zdraví lidé - a to je důvod proč očkovat! J. Beran Centrum očkování a cestovní medicíny, Hradec Králové, ČR
12.15 – 12.30	Diskusia Sympóziu je podporené edukačným grantom ABBOTT .
12.30	Koniec sympózia 2/End of Symposium 2
12.30 – 13.15	Lunch/Obed
13.15 – 14.15	SYMPÓZIUM 3 / SYMPOSIUM 3
	SKUTOČNE POTREBUJEME ÚČINNEJŠIU INHIBÍCIU RAAS V LIEČBE HYPERTENZIE U PACIENTA S KOMORBIDITAMI? DO WE REALLY NEED MORE EFFECTIVE RAAS INHIBITION FOR TREATMENT OF PATIENTS WITH HYPERTENSION AND CO-MORBIDITIES? Predsedníctvo/Chairmen: S. Filipová (Bratislava, SR) J. Widimský, Jr. (Praha, ČR)
13.15 – 13.30	23. Ako účinne potrebujeme inhibovať RAAS pre optimalizáciu liečby hypertonika s komorbiditami? A. Vachulová Kardiologická klinika, Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, Bratislava
13.30 – 13.45	24. Smrtiaca kombinácia „diabetes a hypertenzia“ - multidisciplinárna terapeutická výzva S. Filipová Kardiologická klinika, Slovenská zdravotnícka univerzita, Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, Bratislava
13.45 – 15.00	25. Horúca téma: Reálny prínos fixných kombinácií v liečbe hypertenzie u pacienta s komorbiditami J. Widimský, Jr. III. interní klinika, 1. LF UK a VFN, Praha, ČR
15.00 – 15.10	Diskusia
15.10 – 15.15	Zhrnutie a záver S. Filipová Sympóziu je podporené edukačným grantom NOVARTIS .
14.15	Koniec sympózia 3/End of Symposium 3

[SLOV] [-]

14.15 – 14.30	Coffee break / Prestávka	
14.30 – 17.00	SESSION 4/SEKCIA 4 ARTERIAL HYPERTENSION – DIAGNOSIS AND TREATMENT I ARTERIÁLNA HYPERTENZIA – DIAGNOSTIKA A LIEČBA I. Chairmen/Predsedníctvo: K. Narkiewicz (Gdansk, Poland) B. Jelaković (Zagreb, Croatia) Š. Farský (Martin-Vrútky, Slovakia)	[ENGL] [simult. transl.]
14.30 – 14.50	26. Prehypertension – myth or reality? (Invited lecture/Pozvaná prednáška) B. Jelaković Dept. Nephrology and Arterial Hypertension, Univ. Hospital Center Rebro, Zagreb, Croatia	20 min
14.50 – 15.20	27. Hypertension and smoking (Invited lecture/Pozvaná prednáška) K. Narkiewicz Dept. Hypertension and Diabetology, Medical University of Gdansk, Gdansk, Poland	30 min
15.20 – 15.50	28. Novel approaches in the treatment of resistant hypertension (Invited lecture/Pozvaná prednáška) J. Widimský, Jr. 3 rd Dept. Internal Medicine, University Hospital, 1st Medical Faculty Charles University, Prague, Czech Republic	30 min
15.50 - 16.10	29. Hypertensive crisis (Invited lecture/Pozvaná prednáška) B. Farsang 1 st Dept. Internal Medicine, Semmelweis University, Budapest, Hungary	20 min
16.10 – 16.20	30. Blood pressure in teenagers in some EU countries and in USA - comparative study [Abstr. 25] V. Regecová ¹ , E. Kellerová ¹ , A. Baráková ² , P. Šimurka ³ , E. Čížmárová ⁴ , A. Jurko jr. ⁵ , E. Ondrisková ⁶ ¹ Inst. Normal & Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava; ² National Health Information Center, Bratislava; ³ Dept. Pediatrics, Teaching Hospital, Trenčín; ⁴ Cardiol. Outpatient Dept. for Children and Youth, Bratislava; ⁵ Dept. Pediatrics, Jesenius Faculty of Medicine, Comenius University, Martin; ⁶ Pediatric Cardiologic Outpatient Dept., Myjava, Slovakia	10 min

16.20 – 16.30	31. Search for optimal interpretation of blood pressure in childhood [Abstr. 14] E. Kellerová, V. Regecová Inst. Normal and Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia	10 min
16.30 – 17.00	Discussion/Diskusia	
17.00	End of Session 4/Koniec sekcie 4	
17.00 – 17.10	Coffee break/Prestávka	
17.10 – 19.00	SESSION 5/SEKCIA 5 RELEVANCE OF BLOOD PRESSURE VARIABILITY FOR CLINICAL PRACTICE VÝZNAM VARIABILITY KRVNÉHO TLAKU PRE KLINICKÚ PRAX Chairmen/Predsedníctvo: I. Barna (Budapest, Hungary) S. Filipová (Bratislava, Slovakia)	[ENGL] [simult. transl.]
17.10 – 17.30	32. Clinical relevance of blood pressure variability (Invited lecture/Pozvaná prednáška) G. Parati Dept. Clinical Medicine and Prevention, University of Milano-Bicocca; Dept. Cardiology, S.Luca Hospital, IRCCS Istituto Auxologico Italiano, Milano-Bicocca, Italy	20 min
17.30 – 18.00	33. Home and ambulatory blood pressure monitoring (Invited lecture/Pozvaná prednáška) I. Barna Faculty of Medicine, Semmelweis University, Budapest, Hungary	30 min
18.00 – 18.10	34. Relevance of baroreflex sensitivity in hypertensives after ischemic stroke [Abstr. 8] D. Čelovská ¹ , J. Staško ² , J. Gonsorčík ³ , A. Dukát ¹ ¹ 2 nd Dept. of Internal Medicine, Comenius University Bratislava, ² Dept. of Cardiology, Reimans Hospital Prešov ³ Dept. of Cardiology, East Slovak Institute of Cardiovascular Diseases, Košice, Slovakia	10 min

18.10 - 18.20 **35 Gender differences in the management of arterial hypertension in patients with coronary artery disease. A pilot study**
[Abstr. 37]
A. Vachulová¹, B. Vohnout³, J. Pacák¹, B. Líška¹, S. Filipová^{1,2},
¹Dept. Cardiology, National Institute of Cardiovascular Diseases,
²Dept. Cardiology, Slovak Medical University, ³Slovak Medical University, Bratislava, Slovakia

10 min

18.20 - 18.30 **36 Blood pressure and vascular reactivity in rats exposed to continuous light: Comparison with other models of experimental hypertension**
[Abstr. 36]
J. Török¹, A. Zemančíková¹, K. Bednářová¹, S. Vranková¹,
O. Pecháňová¹, F. Šimko²
¹Inst. Normal and Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences, ²Inst. Pathophysiology, Faculty of Medicine, Comenius University Bratislava, Slovakia

10 min

18.30 - 19.00 **Discussion/Diskusia**

19.00 End of Session 5/Koniec sekcie 5

8.15 – 9.30

SESSION 6/SEKCIA 6[ENGL]
[simult. transl.]**POSTERS I/POSTERY I**

Chairmen/Predsedníctvo:
H. Rosolová (Pilsen, Czech Republic)
P. Pontuch (Bratislava, Slovakia)

Posters (Session 6 - Poster I and Session 9 – Poster II) must be displayed no later than on Sunday, October 23, 17.10 hrs (05.10 PM). Every poster's author (s) receives 5 minutes for public presentation and discussion in the poster area.

Poster 1 [Abstr. 34]

Long-term treatment of young spontaneously hypertensive rats with quercetin partially prevented development of hypertension

M. Tabačeková, J. Török, A. Zemančíková, J. Parohová, S. Vranková
Inst. Normal and Pathological Physiology, Centre of Excellence for Cardiovascular Research, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 2 [Abstr. 2]

Effect of chronic red wine concentrate administration on endothelial function in Wistar-Kyoto and spontaneously hypertensive rats

P. Bališ, A. Púzserová, P. Slezák, O. Pecháňová, I. Bernátová
Inst. Normal and Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 3 [Abstr. 11]

Expression of RAS components in epididymal and retroperitoneal adipose tissues in oxytocin-induced adipogenesis

L. Gajdošechová, K. Kršková, D. Ježová, M. Eckertová, M. Ondrejčáková, Š. Zorad
Inst. Normal and Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 4 [Abstr. 39]

Adipose tissue local RAS components in age-induced and genetical rat models of obesity

Š. Zorad, L. Gajdošechová, K. Kršková
Inst. of Experimental Endocrinology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 5 [Abstr. 1]

Spontaneously hypertensive rats benefit from red palm oil supplementationB. Bačová¹, C. Viczencz², J. Radošinská³, V. Knezl¹, I. Bernátová⁵, R. Sotníková⁴, J. Navarová⁴, J. van Rooyen¹, N. Tribulová¹¹Inst. Heart Research, Slovak Academy of Sciences; ²Faculty of Natural Sciences, Comenius University; ³Inst. Physiology, Faculty of Medicine, Comenius University;⁴Inst. Exp. Pharmacology & Toxicology, Slovak Academy of Sciences;⁵Inst. Normal & Pathol. Physiology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 6 [Abstr. 4]

Hypertension-induced gap junctions remodelling that facilitates malignant arrhythmias can be attenuated by dietary omega-3 fatty acidsT. Beňová, J. Radošinská, B. Bačová, V. Knezl, J. Slezák, N. Tribulová
Institute for Heart Research, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 7 [Abstr. 28]

Gender- and age-related efficacy of atorvastatin on vascular endothelial function demonstrated in rats suffering from hypertriglyceridemia and hypertensionR. Sotníková¹, B. Bačová², J. Vlkovičová², J. Navarová¹, N. Tribulová²¹Inst. Exp. Pharmacology & Toxicology, Slovak Academy of Sciences;²Institute for Heart Research, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 8 [Abstr. 35]

Pre-hypertensive stage is associated with myocardial up-regulation of cell-to-cell coupling protein, connexin-43 and affected by dietary omega-3 fatty acids

N. Tribulová, J. Radošinská, B. Bačová, V. Knezl, H. Lin, V. Dosenko, J. Navarová, I. Imanaga

Institute for Heart Research, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 9 [Abstr. 23]

Young and old hypertensive rats benefit from omega-3 fatty acids diet due to attenuation of myocardial abnormalities in intercellular signaling and suppression of malignant arrhythmiasJ. Radošinská^{1,2}, B. Bačová², T. Beňová², V. Knezl², J. Slezák², N. Tribulová²¹Institute of Physiology, Faculty of Medicine, Comenius University and ²Institute for Heart Research, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 10 [Abstr. 26]

Essential fatty acids levels in plasma and red blood cells of untreated and omega-3 fatty acids-treated male and female spontaneously hypertensive ratsP. Seč¹, B. Bačová², M. Čertík¹, N. Tribulová²¹Slovak University of Technology, Bratislava; ²Inst. Heart Research, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 11 [Abstr. 22]

Nitric oxide is not the cause of endothelial dysfunction in femoral arteries in an experimental model of human prehypertensionA. Púzserová¹, J. Kopincová², P. Slezák¹, I. Bernátová¹¹Inst. Normal and Pathological Physiology, Centre of Excellence for Cardiovascular Research, Slovak Academy of Sciences, Bratislava; ²Dept. Physiology, Jesenius Faculty of Medicine, Comenius University, Martin, Slovakia

Poster 12 [Abstr. 24]

Trends in incidence of obesity and of higher blood pressure values in children at 10 years of age in different regions of SlovakiaV. Regecová¹, E. Kellerová¹, P. Šimurka², J. Bérešová³¹Inst. Normal and Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava; ²Dept. Pediatrics, Teaching Hospital, Trenčín; ³Regional Office of Public Health, Rimavská Sobota, Slovakia

Poster 13 [Abstr. 31]

Effect of blood pressure on exploratory behaviour of rats in the open field testN. Šestáková¹, A. Púzserová¹, P. Bališ¹, P. Slezák¹, M. Mach², I. Bernátová¹¹Inst. Normal and Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences; ²Inst. Experimental Pharmacology and Toxicology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

Poster 14 [Abstr. 9]

Antioxidant response and radical signaling in different experimental models of hypertensionI. Dovinová¹, M. Barančík², L. Gajdošechová³, R. Gardlík⁴¹Inst. Normal and Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences; ²Inst. Heart Research, Slovak Academy of Sciences;

	³ Inst. Exp. Endocrinology, Slovak Academy of Sciences; ⁴ Inst. Molecular Biomedicine, Faculty of Medicine, Comenius University, Bratislava, Slovakia	
	Poster 15 [Abstr. 7] Different changes in vascular function and structure after long-term neuronal NO-synthase inhibition in normotensive and spontaneously hypertensive rats S. Čačányiová, M. Máleková, M. Gérová, F. Kristek Inst. Normal and Pathological Physiology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia	
9.30	End of Session 6/Koniec sekcie 6	
9.30 – 9.45	Coffee break/Prestávka	
9.45 - 12.10	SESSION 7/SEKCIA 7 ARTERIAL HYPERTENSION AND TYPE 2 DIABETES MELLITUS ARTÉRIOVÁ HYPERTENZIA A DIABETES MELLITUS TYP II Chairmen/Predsedníctvo: P. Nilsson (Malmö, Sweden) H. Rosolová (Pilsen, Czech Republic)	[ENGL] [simult transl.]
9.45 – 10.15	37. Relationship among insulin resistance, blood pressure, and cardio-metabolic risk (Invited lecture/Pozvaná prednáška) H. Rosolová, B. Nussbaumerová Center of Preventive Cardiology, 2 nd Department of Internal Diseases, Faculty Hospital in Pilsen, Charles University Prague – Medical Faculty in Pilsen, Czech Republic	30 min
10.15 – 10.45	38. Hypertension and risk factor control in type 2 diabetes - an update 2011 (Invited lecture/Pozvaná prednáška) P. Nilsson Department of Clinical Sciences Medicine, University Hospital, Malmö, Sweden	30 min
10.45 – 11.15	39. Antihypertensive therapy and risk of newly diagnosed type 2 diabetes (Invited lecture/Pozvaná prednáška) L. Fábryová Diabetologic Outpatient Dept., Metabolklínik, Bratislava, Slovakia	30 min

11.15 – 11.25	40. Heart rate, insulin resistance, obesity and blood pressure in Croatian rural population [Abstr. 13] S. Karanović, I. Vuković Lela, Ž. Dika, I. Pećin, A. Cvitković, M. Bitunjac, M. Fuček, J. Kos, M. Abramović, D. Jurić, J. Sertić, B. Jelaković Dept. Nephrology, Arterial Hypertension and Dialysis, UHC Zagreb and School of Medicine University of Zagreb, Laboratory for Clinical Diagnosis, General Hospital Slavonski Brod, Institute for Public Health Brodsko Posavska County, Outpatient Clinic Bebrina, Croatia	10 min
11.25 – 11.35	41. Effect of abdominal obesity on blood pressure in subjects with comparable body mass index [Abstr. 38] B. Vohnout ^{1,2,3} , J. Franeková ³ , L. Fábryová ³ , I. Bugáňová ³ , A. Molčányová ³ , H. Pivovarníková ³ , E. Rajecová ³ , J. Sirotiaková ³ , J. Stavný ³ , J. Turay ³ , K. Rašlová ^{1,3} on behalf of MedPed FH Slovakia Collaborative Group ¹ National Reference Centre for Familial Hyperlipoproteinemias, ² Dept. Physiological and Clinical Nutrition, Slovak Medical University, Bratislava, ³ MedPed FH Slovakia Collaborative Group, Slovakia	10 min
11.35 - 11.45	42. Endocrine and metabolic changes in early stage of hypertension [Abstr. 20] A. Penesová ¹ , E. Čižmárová ² , Ž. Rádiková ¹ , M. Vlček ¹ , R. Imrich ¹ ¹ Inst. of Experimental Endocrinology, Slovak Academy of Sciences, ² Outpatient Cardiology Dept. for Children and Youth, Bratislava, Slovakia	10 min
11.45 – 12.10	Discussion/Diskusia	
12.10	End of Session 7/Koniec sekcie 7	
12.10 – 12.20	Coffee break/Prestávka na kávu	

12.20 – 13.20	SYMPÓZIUM 4 / SYMPOSIUM 4	[SLOV] [simult.transl.]
	LIEČBA HYPERTENZIE V ROKU 2011: SÚ FIXNÉ KOMBINÁCIE SKUTOČNOU VÝHODOU PRE PACIENTA? HYPERTENSION THERAPY IN 2011: ARE FIXED-DOSE COMBINATIONS A REAL ADVANTAGE FOR THE PATIENT? Predsedníctvo/Chairmen: S. Filipová (Bratislava)	
12.20 – 12.35	43. Nové pohľady na odporúčanie liečby hypertenzie – sú fixné kombinácie výhodou pre pacientov? New insights into hypertension therapy guidelines-are fixed-dose combinations advantage for the patients? S. Filipová Kardiologická klinika, Slovenská zdravotnícka univerzita, Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, Bratislava, Slovensko	
12.35 – 12.50	44. Klinické skúsenosti s využitím fixnej kombinácie v liečbe hypertenzie na Slovensku: SYMBIO I a II. Clinical experience with use of fixed-dose combination in the hypertension therapy in Slovakia: SYMBIO I and II. K. Hatalová Cardioconsult, Bratislava, Slovensko	
12.50 – 13.05	45. Fixné kombinácie v liečbe hypertenzie u diabetikov II. typu: voľba na základe silnej EBM Fixed-dose combinations in the therapy of hypertension in type 2 diabetic patients: a choice based on strong EBM D. Pella III. Interná klinika, UNLP a UPJŠ LF, Košice, Slovensko	
13.05 – 13.20	Diskusia Sympóziu je podporené edukačným grantom SERVIER .	
13.20	Koniec sympózia 4/End of Symposium 4	
13.20 – 14.00	Lunch/Obed	
14.00 – 17.15	SESSION 8/SEKCIA 8	[ENGL] [simult.transl.]
	ARTERIAL HYPERTENSION AS THE CAUSE OF SERIOUS AND FATAL COMPLICATIONS ARTÉRIOVÁ HYPERTENZIA AKO PRÍČINA ZÁVAŽNÝCH AŽ FATÁLNYCH KOMPLIKÁCIÍ Chairmen/Predsedníctvo: E. Gonçalvesová (Bratislava, Slovakia) R. Cífková (Prague, Czech Republic)	

14.00 – 14.25	46. Treatment of high blood pressure in the very oldest (Invited Lecture/Pozvaná prednáška) J. Slany Vienna, Austria	25 min
14.25 – 14.50	47. Hypertension and LV hypertrophy as the factor of the sudden cardiac death (Invited Lecture/Pozvaná prednáška) J. Špinar Dept. Internal Medicine and Cardiology, University Hospital, Brno-Bohunice, Czech Republic	25 min
14.50 – 15.15	48. Heart failure - problems and perspectives (Invited Lecture/Pozvaná prednáška) F. Šimko Dept. Pathophysiology, Faculty of Medicine, Comenius University, Bratislava, Slovakia	25 min
15.15 – 15.40	49. Arterial hypertension after organ transplantation (Invited Lecture/Pozvaná prednáška) E. Gonçalvesová Dept. Heart Failure and Heart Transplantation, Natl. Institute of Cardiovascular Diseases, Bratislava, Slovakia	25 min
15.40 – 16.05	50. Therapeutic management of the hypertension after heart transplantation (Invited Lecture/Pozvaná prednáška) L. Špinarová University Hospital St. Ann, Brno, Czech Republic	25 min
16.05 – 16.30	51. Renal sympathetic denervation of the kidney and the sympathetic nervous system (Invited Lecture/Pozvaná prednáška) B. Watschinger Internal Clinic III, Dept. of Nephrology, AKH -University Hospital, Vienna, Austria	25 min
16.30 – 17.15	Discussion/Diskusia	
17.15	End of Session 8/Koniec sekcie 8	
19.00	Opera Performance (Slovak National Theatre, Historical Building, Georges Bizet: Carmen) Operné predstavenie (Georges Bizet: Carmen, Slovenské národné divadlo, Historická budova)	

8.00 – 8.35

SESSION 9/SEKCIA 9[ENGL]
[simult. transl.]**POSTERS II / POSTERY II.**

Chairmen/Predsedníctvo:

D. Škultétyová (Bratislava, Slovakia)

M. Sninčák (Košice, Slovakia)

J. Sirotiaková (Levice, Slovakia)

Posters (Session 6 - Poster I and Session 9 – Poster II) must be displayed no later than on Sunday, October 23, 17.10 hrs (05.10 PM).

Every poster's author (s) receives 5 minutes for public presentation and discussion in the poster area.

Poster 16 [Abstr. 10]

Relationship between BP elevation in exercise tolerance test and night-to-day BP values during ABPM in hypertensive patients

S. Filipová^{1,2}, D. Škultétyová², P. Chňupa², A. Vachulová²¹Dept. Cardiology, Faculty of Medicine, Slovak Medical University,²Dept. Cardiology, National Institute of Cardiovascular Diseases, Bratislava, Slovakia

Poster 17 [Abstr. 33]

Relationships between wave intensity analysis and carotid stiffness

D. Škultétyová¹, S. Filipová^{1,2}, B. Líška¹¹Dept. Cardiology, National Institute of Cardiovascular Diseases,²Dept. Cardiology, Slovak Medical University, Bratislava, Slovakia

Poster 18 [Abstr. 32]

Metabolic syndrome increases aortic stiffness in women in fertile age

A. Šimková¹, J. Bulas, E. Kováčová, A. Reptová^{1st} Dept. Internal Medicine, Faculty of Medicine, Comenius University, University Hospital, Bratislava, Slovakia

Poster 19 [Abstr. 18]

Metabolic parameters after the replacement of ACE inhibitors by AT₁ receptor blocker candesartan in hypertensive patients

K. Kršková¹, A. Okša¹, R. Imrich², Š. Zorad²¹Slovak Medical University, ²Inst. Exp. Endocrinology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

8.35

8.35 – 8.45

8.45 – 10.15

8.45 – 9.05

9.05 – 9.25

9.25 – 9.35

Poster 20 [Abstr. 16]

Artériová hypertenzia v gravidite a zvýšené kardiovaskulárne riziko žien

E. Kolesárová, M. Kozárová

IV. interná klinika Lekárskej fakulty UPJŠ, Univerzitná nemocnica

L. Pasteura, Košice, Slovensko

Poster 21 [Abstr. 27]

Stratégie na zlepšenie kontroly tlaku krvi v klinickej praxi

M. Sninčák, H. M. Zain, K. Kolesár, P. Hrabčáková, Z. Solárová

Klinika geriatrickej a ošetrovateľstva UPJŠLF a VŠOÚG sv. Lukáša, Košice, Slovensko

End of Session 9/Koniec sekcie 9

Break /Prestávka

SESSION 10/SEKCIA 10

ARTERIAL HYPERTENSION AND KIDNEY ARTÉRIOVÁ HYPERTENZIA A OBLIČKY

Chairmen/Predsedníctvo:

P. Pontúch (Bratislava, Slovakia)

I. Barna (Budapest, Hungary)

52 Arterial hypertension in chronic renal failure

(Invited Lecture/Pozvaná prednáška)

P. Pontúch

4th Dept. Internal Medicine, Faculty of Medicine, Comenius

University, St. Cyril and Methodius University Hospital, Bratislava, Slovakia

53 Treatment of hypertension in chronic renal disease and the role of microalbuminuria

(Invited Lecture/Pozvaná prednáška)

I. Barna

Faculty of Medicine, Semmelweis University, Budapest, Hungary

54 Longitudinal changes in blood pressure in relation to 5 candidate genes and urinary sodium excretion in 1405 subjects from 5 European populations

[Abstr. 30]

K. Stolarz-Skrzypek¹, T. Kuznetsova², L. Thijs³, W. Wojciechowska¹, V.Tikhonoff³, J. Seidlerova⁴, E. Brand⁵, G. Bianchi⁶, S. Maljutina⁷, E. Casiglia³,J. Filipovsky⁴, K. Kawecka-Jaszcz¹, Y. Nikitin⁷, J. Staessen⁸¹First Dept. Cardiology and Hypertension, Jagiellonian University Medical College, Kopernika, Krakow, Poland; ²Studies Coordinating Centre, Divi-[ENGL]
[simult. transl.]

20 min

20 min

10 min

	<p>sion of Hypertension and Cardiovascular Rehabilitation, Dept. Cardio-vasc. Dis., University of Leuven, Leuven, Belgium; ³Dept. Clin. and Exp. Medicine, University of Padova, Padova, Italy; ⁴Internal Dept. II, Faculty of Medicine, Charles University, Pilsen, Czech Republic; ⁵Dept. Internal Medicine D, Nephrology and Hypertension, University of Munster, Munster, Germany; ⁶Div. Nephrology and Dialysis, Chair of Nephrology, San Raffaele Scientific Institute, Università "Vita-Salute", San Raffaele Hospital, Milan, Italy; ⁷Inst. Internal Medicine, Novo-sibirsk, Russian Federation; ⁸Dept. Epidemiology, Maastricht University, Maastricht, Netherlands</p>	
9.35 – 9.45	<p>55 Changes in blood pressure during haemodialysis and the following 24 hours [Abstr. 6] K. Bobocká, D. Eisnerová, P. Slezák, J. Kalužay, P. Pontúch 4th Dept. Internal Medicine, Faculty of Medicine, Comenius University, St. Cyril and Methodius University Hospital, Bratislava, Slovakia</p>	10 min
9.45 – 10.15	Discussion/Diskusia	
10.15	End of Session 10/Koniec sekcie 10	
10.15 – 10.25	Coffee break/Prestávka na kávu	
10.25 – 11.15	<p>PLENÁRNA SCHÔDZA ČLENOV SLOVENSKEJ HYPERTENZIOLÓGICKEJ SPOLOČNOSTI GENERAL ASSEMBLY - SLOVAK SOCIETY OF HYPERTENSION Predsedníctvo/Chairmen: S. Filipová, prezidentka SHS D. Škultétyová, vedecká sekretárka SHS P. Jonáš, viceprezident SHS</p>	[SLOV] [-]
11.15	Ukončenie plenárnej schôdze SHS/ End of SSH Plenary Session	
11.15 – 11.20	Krátka prestávka/Short break	
11.20 – 13.30	<p>SEKCIA 11/SESSION 11 ARTERIÁLNA HYPERTENZIA – DIAGNOSTIKA A LIEČBA II. ARTERIAL HYPERTENSION – DIAGNOSIS AND TREATMENT II Predsedníctvo/Chairmen: P. Jonáš (Košice, SR) V. Spišák (Žilina, SR)</p>	[SLOV] [-]
11.20 – 11.40	<p>56 Špecifiká liečby hypertenzie v gravidite (Prehľadová prednáška) K. Beňová, R. Novotný II. interná klinika FN sP J.A.Reimana, Prešov, Slovensko</p>	20 min

11.40 – 12.00	<p>57 Liečba hypertenzie žien po päťdesiatke (Prehľadová prednáška) S. Filipová Kardiologická klinika Slovenská zdravotnícka univerzita, Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, Bratislava, Slovensko</p>	20 min
12.00 – 12.20	<p>58 Rezistentná artériová hypertenzia - súčasná diagnostika a liečba (Prehľadová prednáška) P. Jonáš Klinika gerontológie a geriatric LF UPJŠ, FN L. Pasteura, Košice, Slovensko</p>	20 min
12.20 – 12.40	<p>59 Stratégie liečby rezistentnej artériovej hypertenzie (Prehľadová prednáška) M. Sninčák, H. M. Zain, K. Kolesár, P. Hrabčáková, Z. Solárová Klinika geriatric a ošetrovateľstva UPJŠLF a VŠOUÚG sv. Lukáša, Košice, Slovensko</p>	20 min
12.40 - 12.50	<p>60 Vzťah rezistentnej hypertenzie ku kardiometabolickým rizikovým faktorom a liečbe [Abstr. 17] V. Kosmálová, J. Lietava II. interná klinika, Lekárska fakulta Univerzity Komenského, Univerzitná nemocnica, Bratislava, Slovensko</p>	10 min
12.50 – 13.00	<p>61 Metabolický syndróm a artériová hypertenzia. Vlastné skúsenosti [Abstr. 29] V. Spišák, M. Kulinová Interné oddelenie, Fakultná nemocnica s poliklinikou, Žilina, Slovensko</p>	10 min
13.00 – 13.10	<p>62 Asociácia medzi hyperurikémiou a intimomediálnou hrúbkou steny karotídy u pacientov s artériovou hypertenziou P. Kružíak, M. Chamulová Interné oddelenie, Nemocnica Zvolen a.s., Zvolen, Slovensko</p>	10 min
13.10 - 13.30	Diskusia/Discussion	
13.30	Koniec sekcie 11/End of Session 11	
13.30	<p>UKONČENIE 6TH CEMH A 26. KONGRESU SHS END OF THE 6TH CEMH AND 26TH CONGRESS SSH Predsedníctvo/Chairmen: R. Cífková (Prague, Czech Republic) S. Filipová (Bratislava, Slovakia) D. Škultétyová (Bratislava, Slovakia)</p>	

Register autorov a spoluautorov Index of Authors and Co-Authors

Abramovič M. 40
Andriantsitohaina R. 17
Bačová B. **P5** P6, P7, P8, P9, P10
Bališ P. **P2**, P13
Baráková A. 30
Barančík M. P14
Barna I. **33**, **53**
Bednárová K. 36
Beňová K. **56**
Beňová T. **P6**, P9
Beran J. **22**
Bérešová J. P12
Bernátová I. **17**, P2, P5, P11, P13
Bianchi G. 54
Bilo G. 16
Bitunjac M. 40
Bobocká K. **55**
Brand E. 54
Brguljan J. **4**
Bugáňová I. 41
Bulas J. P18
Čačányiová S. **P15**
Čaprná M. **1**
Casiglia E. 54
Čelovská D. **34**
Čertík M. P10
Češka R. **18**
Chamulová M. 62
Chňupa P. P16
Cífková R. **6**
Čižmarová E. 30, 42
Cvitkovič A. 40
Dika Ž. 40
Dosenko V. P8
Dovinová I. **P14**
Dukát A. 34
Eckertová M. P3
Eisnerová D. 55
Fábryová E. **39**, 41
Farsang B. **29**
Filipová S. **2**, **7**, **19**, **24**, 35, **43**, **P16**, P17, 57
Filipovský J. 54
Franecková J. 41

Fuček M. 40
Gajdošečová L. **P3**, P4, P14
Gardlik R. P14
Gašpar L. **3**
Gérová M. P15
Gonçalvesová E. **49**
Gonsorčík J. 34
Hatala R. **10**
Hatalová K. **44**
Hrabčáková P. P21, 59
Imanaga I. P8
Imrich R. 42, P19
Jelakovič B. 11, **26**, 40
Ježová D. P3
Jonáš P. **58**
Jovánovič A. 11
Jurič D. 40
Jurko A. Jr. 30
Jurkovičová O. 12
Kalužay J. 12, 55
Karanović S. **11**, **40**
Kawecka-Jaszcz K. **14**, 16, 54
Kellerová E. 30, **31**, P12
Klima L. **16**
Knezl V. P5, P6, P8, P9
Kolesár K. P21, 59
Kolesárová E. **P20**
Kopincová J. P11
Kordić K. 11
Kos J. 40
Kosmálová V. **60**
Kováčová E. P18
Kozárová M. P20
Kristek F. P15
Kršková K. P3, P4, **P19**
Kružliak P. **62**
Kulinová M. 61
Kuznetsová T. 54
Laganović M. 11
Lietava J. 60
Lin H. P8
Líška B. 35, P17
Lović D. **9**

Mach M. P13
Málek M. P15
Malyutina S. 54
Mancia G. **5**
Menne J. 16
Molčányová A. 41
Mrazovac D. 11
Narkiewicz K. **27**
Navarová J. P5, P7, P8
Nikitin Y. 54
Nilsson P. **38**
Novotný R. 56
Nussbaumerová B. 37
Okša A. P19
Olszanecka A. 16
Ondrejčáková M. P3
Ondrišková E. 30
Pacák J. 35
Parati G. **32**
Parohová J. P1
Pecháňová O. 36, P2
Pečín I. 11, 40
Pella D. **45**
Penesová A. **42**
Pivovárníková H. 41
Podobnik D. 11
Pokorná V. **12**
Pontůch P. 12, **52**, 55
Púzserová A. 17, P2, **P11**, P13
Rádíková Ž. 42
Radošinská J. P5, P6, P8, **P9**
Rajecová E. 41
Rašlová K. 41
Regecová V. **30**, 31, **P12**
Reptová A. P18
Rooyen van J. P5
Rosolová H. **37**
Seč P. **P10**
Seidlerová J. 54
Sertič J. 40
Sirotiaková J. 41
Slany J. **46**
Slezák J. P6, P9

Slezák P. P2, P11, P13, 55
Sninčák M. **P21**, **59**
Solárová Z. P21, 59
Sotníková R. P5, **P7**
Spišák V. **61**
Staessen J. 54
Stavný J. 41
Štaško J. 34
Stolarz-Skrzypek K. 16, **54**
Stoschitzky K. **8**
Šestáková N. **P13**
Šimko F. 36, **48**
Šimková A. **P18**
Šimurka P. 30, P12
Škultétyová D. 7, **13**, P16, **P17**
Špinar J. **21**, **47**
Špinarová L. **50**
Tabáčková M. **P1**
Taddei S. 15
Thijs L. 54
Tikhonoff V. 54
Török J. **36**, P1
Tribulová N. P5, P6, P7, **P8**, P9, P10
Turay J. 41
Vachulová A. **23**, **35**, P16
Vicenz C. P5
Virdis A. **15**
Vlček M. 42
Vlkovičová J. P7
Vohnout B. 35, **41**
Vranková S. 36, P1
Vuković Lela I. 40
Watschinger B. **51**
Widimský J. Jr. **20**, **25**, **28**
Wojciechowska W. 16, 54
Zain H. M. P21, 59
Zeman M. 17
Zemančíková A. 36, P1
Zorad Š. P3, **P4**, P19
Željковиć Vrki T. 11

HLAVNÁ ŽELEZNIČNÁ STANICA MAIN TRAIN STATION

DOUBLETREE BY HILTON HOTEL BRATISLAVA

AUTOBUSOVÁ STANICA BUS STATION

SMER VIEDĚŇ DIRECTION VIENNA

SMER BUDAPEŠŤ DIRECTION BUDAPEST

PRESTANCE®

perindopril arginín/amlopidín besilát 1 tableta denne

Sila synergie v jednej tablete¹

2 indikácie HYPERTENZIA + KCHS

PRESTANCE

Zloženie: Každá tableta obsahuje perindopril arginín, dlhodobopôsobiaci ACE-inhibitor a amlopidín besilát, blokátor kalciových kanálov. PRESTANCE 5mg/5mg: jedna tableta obsahuje 3,395 mg perindoprilu, množstvo zodpovedajúce 5 mg perindoprilu arginínu a 6,935 mg amlopidínu besilátu, množstvo zodpovedajúce 5 mg amlopidínu. PRESTANCE 5mg/10mg: jedna tableta obsahuje 3,395 mg perindoprilu, množstvo zodpovedajúce 5 mg perindoprilu arginínu a 13,870 mg amlopidínu besilátu, množstvo zodpovedajúce 10 mg amlopidínu. PRESTANCE 10mg/5mg: jedna tableta obsahuje 6,790 mg perindoprilu, množstvo zodpovedajúce 10 mg perindoprilu arginínu a 6,935 mg amlopidínu besilátu, množstvo zodpovedajúce 5 mg amlopidínu. PRESTANCE 10mg/10mg: Jedna tableta obsahuje 6,790 mg perindoprilu, množstvo zodpovedajúce 10 mg perindoprilu arginínu a 13,870 mg amlopidínu besilátu, množstvo zodpovedajúce 10 mg amlopidínu. **Pomocná látka:** monohydrát laktózy. **Indikácie:** PRESTANCE je indikované ako substitučná terapia na liečbu esenciálnej hypertenzie a/alebo stabilnej ischemickej choroby srdca u pacientov, ktorí sú už kontrolovaní perindoprilom a amlopidínom podávanými súbežne v rovnakých dávkových hladinách. **Dávkovanie a spôsob podávania:** Perorálne použitie. Jedna tableta denne, užitá ako jednotlivá dávka, prednostne ráno a pred jedlom. Fixná kombinácia dávok nie je vhodná ako začiatková terapia. Ak je potrebná zmena dávkovania, môže sa dávka PRESTANCE upraviť alebo sa môže zväčšiť individuálna titrácia voľnou kombináciou. **Kontraindikácie:** Precitlivosť na perindopril alebo na niektorý iný ACE inhibitor, anamnéza angioedému súvisiaceho s predchádzajúcou liečbou ACE-inhibitorom, hereditárny alebo idiopatický angioedém, tehotenstvo a dojčenie, závažná hypotenzia, precitlivosť na amlopidín alebo na niektorý iný dihydropyridín, šok, vrátane kardiogénneho šoku, obštrukcia prietoku ľavej srdcovej komory (napr. vysoký stupeň aortálnej stenózy), nestabilná angína pectoris, zlyhanie srdca po akútnej infarkte myokardu (počas prvých 28 dní). **Liekové a iné interakcie:** Súbežné použitie, ktoré sa neodporúča: draslík šetriace diuretiká a niektoré lieky spôsobujúce poruchy srdcového rytmu, doplnky draslíka alebo soľné náhrady s obsahom draslíka, kombinácia s lítom, estrarastin. **Súbežné použitie, ktoré vyžaduje osobitnú pozornosť:** nesteroidné antiflogistiká, antidiabetiká, diuretiká, sympatomimetiká, zlato, dantrolén, CYP3A4 induktoři (rifampicín, lubovník bodkovaný, karbamazepín, fenobarbital, fenytoín, fosfenytoín, primidón), CYP3A4 inhibítory (itraconazol, ketokonazol), beta-blokátory používané pri srdcovom zlyhaní, baklofén, kortikosteroidy, tetraokasidit, alfa-blokátory, amifostín, tricyklické antidepressíva, antipsychotiká, anestetiká, imunosupresíva. **Nežiaduce účinky:** asténia, závraty, bolesť hlavy, zmeny nálady, poruchy spánku, svalové kŕče, hypotenzia, alergická reakcia, kožné vyrážky, gastrointestinálne poruchy, kašeľ, sucho v ústach, riziko dehydratácie u starších a u pacientov trpiacich srdcovým zlyhaním, môže dôjsť k zmenám laboratórnych parametrov krvi. **Osobitné upozornenia:** Opatrenia pri používaní: Bežné lekárske sledovanie renálnych funkcií pred a počas liečby. Renovaskulárna hypertenzia. Operácia, anestézia. **Renálne poškodenie:** dávka sa má upravovať s opatnosťou podľa hodnôt klirensu kreatinínu (pozri úplné SPC). Symptomatická hypotenzia je zriedkavá, avšak môže k nej dôjsť u pacientov s hypovolémiou spôsobenou napr. liečbou diuretikami alebo po podaní prvých dvoch dávok. U pacientov užívajúcich diuretiká zastavte diuretikú liečbu 3 dni pred začatím liečby perindoprilom arginínom/amlopidínom. Diuretikum môže byť podávané v kombinácii neskôr, ak je to potrebné. Draslík šetriace diuretiká sa neodporúčajú. **Pacienti s hepatálnym poškodením:** plazmatický počas amlopidínu je predĺžený. Preto je potrebné liek podávať opatrne a liečba má zahŕňať bežné lekárske sledovanie pečenejých enzýmov. U tretiny pacientov so srdcovým zlyhaním liečba amlopidínom bola spojená s častejším výskytom pľúcneho edému, pričom rozdiel oproti placebo nebol signifikantný. Pacientom sa má liečba podávať opatrne. Súbežné použitie, ktoré je potrebné vziať do úvahy (pozri Liekové a iné interakcie). **Balenie:** PRESTANCE 5mg/5mg 30, 90 tabliet; PRESTANCE 5mg/10mg 30, 90 tabliet; PRESTANCE 10mg/5mg 30, 90 tabliet; PRESTANCE 10mg/10mg 30, 90 tabliet. **Dátum poslednej revízie textu:** máj 2008. Výdaj lieku je viazaný na lekársky predpis. Liek je čiastočne uhrádzaný na základe verejného zdravotného poistenia. Podrobnejšie informácie nájdete v plnej verzii Súhrnu charakteristických vlastností lieku, ktorý Vám poskytneme na adrese: Servier Slovensko, spol. s r. o., Mostová 2, 811 02 Bratislava, tel.: 02/59204111, fax: 02/54432690. Držiteľ rozhodnutia o registrácii: Les Laboratoires Servier, 22 rue Garnier, 92200 Neuilly-sur-Seine, Francúzsko.

Literatúra: 1. Bahl UK. Fixed dose perindopril and amlodipine in moderate-to-severe hypertension. 14th World Congress of Heart Disease 2008, Toronto, Canada. 2. Meurin P The ASCOT trial. Clarifying the role of ACE inhibition in the reduction of cardiovascular events in patients with hypertension. Am J Cardiovasc Drugs. 2006; 6: 327-334.

Vedecký partner v kardiológii.

Servier Slovensko, spol. s r. o., Mostová 2, 811 02 Bratislava,
tel.: +421 2 59 20 41 11, fax: +421 2 54 43 26 94